

ספר

פסק בית דין

אוסף תקנות, גזירות ופסקי ב"ד
אשר גדרו רבותינו גדולי הדורות
שלפנינו, זכר צדיקים וקדושים לברכה

בו מובא דברי פסק בית דין אשר נעשה באסיפת
הגאונים הצדיקים הרבנים בשנת תרכ"ן מוסכם
ומוסמך מכל בתי דינים מארבע ארצות, מרבותינו
שבא"י, ורבותינו שבגולה. —

ענינים המסתעפים מזה

אלול תשמ"א

ברוקלין, ג. י.

הקדמה

- 1 פסק דין מיותר מע"א זקני הדור כשנת תרכ"ו בעיר מיהאלאוויטץ
- 6 בענין מנהגי כהכנ"ס ולימודים זרים.....
- 7 חתימת הרבנים הגאונים הצדיקים גדולי הדור על הפסק דין ...
- 8 אזהרה.....
- מודעה רכה.....

ט מספר לב העיברי אודות פסק בית דין הנ"ל.....

דברי פסק דין הנ"ל אשר הדפיס בה"מ ספר לב העיברי בא"י עם הסכמת כל בתי דינים שבא"י.....

שאלה

הגר נא לי איזה דעות מסתעפים בענין קיום התורה ע"י לימודי חכמות זרות עד שהתורה גזרה ואמרה ללכת בהם אי אתה רשאי לפטור מהם — גם כפלה ואמרה הרחק מעליה דרכיך, וגם ככל דור ודור מנהיגי הדור האמתיים מסרו נפשם בתוכחתם להרחיק אנשי דורם מלימודים אלה? תשובה.....

כ שני תשובות משו"ת מהר"ם שיק בענין הפסק בית דין הנ"ל.....

כב חומר איסור מבטל מנהג מספר מחולת המחנים ס' ג'.....

כד מספר שו"ת דברי מלכאל בענין מחיצות ככהכנ"ס.....

כה תשובת כ"ק הגה"ק מסאטמאר בענין מחיצות ככהכנ"ס (קטע).....

הוראת הנצי"ב מוואלוזין אודות ישיבת וואלוזין

כז אשור הבית דין כה"ק ירושלים תובכ"א.....

תקנות שנעשו ונתקבלו באסיפת ראשי ומנהלי הישיבות עפ"י דעת מרן החפץ חיים ובהסכמת כל הרמ"ם ומנהלי הישיבות בהאסיפה שהיתה בראדן בימי כ"ח-כ"ט תשרי שנת תרצ"א.....

קול קורא

כח שלא להכניס זמרות זר בכרס הישיבות הקדושות.....

Copyright © 1981

למאכל לפני הקוראים, ויאכלו וישבעו

יוצא לאור

על ידי

יתברך שמו

בעזרת השם

ישעיהו טוביה הלוי דירעקטאר

Rabbi Shiah T. Director

842 East 9th Street

Brooklyn, N. Y. 11230

יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם

אמן אמן אמן.

שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב

ומלאה הארץ דעה את ה' בהתגלות מלכות שמים בעולם בב"א.

הקדמה

ענין הזה אשר לפנינו אין זה נוגע לפרט או לצד אשר בו דררא דממונא וכיוצא כ"א נוגע לכלל בדבר השוה לכל נפש לעשות כמו שכ' א שמע בני מוסר אביך (מה שכ' בתורה ב) ואל תטוש תורת אמך (כנ"י ג עם נמוסיה) ולהחזיק בקבלת אבותינו — בעניני הדת ומנהגיה — ודע כי לעלוקה שתי בנות הב הב (משלי ל') דרך לנהנם הנקרא עלוקה הוא שני דרכים את אשר הוא פושעי ישראל בגופו אשר באים לנהנם ויש להם תקוהו כמתני' (עדות פ"ב) י"ב חודש, ושוב כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, אע"פ שחטא ישראל הוא, ומומר לדבר א' אינו מומר לכל התורה, ואין לך דבר העומד בפני תשובה, וזה כאשר הוא חוטא לעצמו, לא כן אשר החטיא את הרבים ומחזיק ידי עוברי עבירה על כזה נאמר יא למען ספות הרזה את הצמאה לא די לו אשר הוא רזה בכל תאות לבו מושך גם זולתו עמו כי חמד רשע מצוד יב אז לא יאבה ה' פלוח לו גו' כי מה לך לשטות זה להיות חבר לאיש משחית, ולהיות כמו שורש פורה ראש ולענה, אין אדם חוטא ולא לו, ונחשב כמו מומר להכעיס טו כי הוא מסית ע"י הב לצודד זולתו בדרך חטאים, ואין זה כמו מומר לתאבון אשר לפעמים יצרו אנסו או פרנסתו טורדתו עם ויתערבו בגוים וגו', וכמו אונס רחמנא פטרי' טו, לא כן על זולתו ע"י הב הב בא אל שוחה עמוקה פי זרות י, אשר כל באיה לא ישוכן י, שאין לו תקומה כמו (ר"ה י"ז), מה גם אשר חותר לו היתירים לגלות פנים בתורה שלא כהלכה י, עד שנכשל במינות או צדוקית ולפקוד במדרש חכמים אז אין לו תקנה כי כל האומר כל התורה כולה אמת

- ב. משלי ה, א. ב. זוה"ק פנחס (ריג, א) מוסר אביך דא אורייתא.
ג. ברכות (לה, ב). זוה"ק אחרי (ער, א) אימא דא היא כנסת ישראל דכתיב ואל תטוש תורת אמך. ועי' מש"כ בתורת יחיאל (פרשת וישלח עמוד שי"ג) מוסר אביך הוא תורה שבכתב, ותורת אמך הוא תושבע"ס. ודרכי בני אדום והמתחברים עמהם כבני שפחות לומר עד היסוד לבטל תורת אמך תשבע"ס שהיא כקוץ בעיניהם עם קבלות אבותינו, כי היא חומה, בידעם כשתסול זאת בטל הכל עיי"ש. ד. עי' פסחים (נ, ב) כבר קבלו אבותיכם עליהם שנאמר שמע בני וכו'. ה. עי' (יו, א), זוה"ק נשא (קכד, א). ו. עי' שבת (קנב, ב). ז. סנהדרין (צ, א). ח. שם (מד, א). ט. חולין (ד, ב). י. עי' ירושלמי סיאה (פ"א ה"א) אין כל דבר עומד בפני בעלי תשובה. יא. דברים כט, יחייט. יב. משלי (יב, יב), ועי' תרגום שם. יג. עי' ברכות (לה, ב) חבר לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים. יד. ב"מ (ה, ב). טו. עי' רמב"ם ס"ג מה' תשובה ה"ו, ועי' בית יוסף חדש (דף כ"כח) בגדרי מומר להכעיס ולתאבון. טז. ב"ק (כח, ב). יז. משלי כב, יד. יח. שם ב, יט ועי' עי' (ז, א). יט. אבות (פ"ג מ"א), ועי' רמב"ם ס"ג מה' תשובה

ה ק ד מ ה

חוץ תג א' כ ה"ז מין (סנהדרין צ"ט), ולא נוכל להכחיש
 במתני' פ' חלק (שם צ') הקורא בספרים חצונים וכו' ואין
 בידינו להכחיש דברי הש"ע (או"ח סי' ש"ז) וכן (יו"ד סי'
 רמ"ו) כי דברים הללו אסורים, ומהם נקראו אלילים ואלקים
 אחרים וכ"כ בזוהר (משפטים קכ"ד), והם דרכי ע"ז מפי
 אלי' (תדב"א פ' י"ז כ"ג כ"ד), ואם חותר אחרי היתר כאשר
 בידו לעשות גם מעברה מצוה ולטהר שרץ מן התורה בק"ן
 טעמים סוף כל סוף שרץ טמא הוא ונכשל לא רק בעצמו
 עי"כ כ"א גם מכשיל — וזאת אומרת הב הב להוסיף לו
 חטא על פשע, ואין לו תקומה מן העלוקה מן שוחה עמוקה
 פי זרה, ומה לו לשטות כזה אם הוא עושה כן בעצמו לעצמו
 באונס מחמת ממון וכיוצא אך אחריות דאחרינא למה לו
 לפתוח פתח חטאת לאחרים, וכ' כא גם את הבהמה תהרוגו
 מפני שבא לאדם תקלה על ידה כג, ואם הוא באונס או ברצון
 עבר ושנה ויצא בשלום לפי דעתו [כי מומין שבסתר אין
 אדם יודע] יודה לה' חסדו שניצל ויתחרט לתקן עצמו כמה
 דאפשר, וזה דומה לאשר נכנס ביער מסוכן אשר א' מן האלף
 לא יצא ממנו בשלום מפני הרוצחים וחיות רעות אשר בו
 ואם הוא ניצל לא ישלח חברו בתוכו ואין סומכין על הנס כג,
 ואל יאמר עוד הב הב למסרם לעלוקה הזאת, ואל יפתוך
 יצרך לבקש לך זכות רבים בדרך זה כי יצא שכרו בהפסדו
 לצודד נפשות אחרים לעלוקה אשר ממנה כל (רוב ככל) באיה
 לא ישוכן גו', כ"א דרך המלך תלך בדרך אשר הלכו בו
 זקניך ומסרו לנו רבותינו גדר מזה וגדר מזה להגיע עליו
 בדרך החיים מעולם ועד עולם — ואשר אין לו כח למחות
 ברבים כמו (שבת נ"ה) עכ"פ ועשית מעקה לגניך ולא תשים
 דמים בביתך וגו' כה, ולהיות כל איש שורר בביתו (שם נ"ד):
 אם חפץ עוד להעמיד זרעו בחיים לפני ה' אל עולם עם
 אין פרץ ואין יוצאת וגו' כה, ואחרי כי גברו מים הזדונים
 עד כמעט נשכחו דרכי אבות ע"כ הדפסנו זה ספר מעשה
 אבות למען יזכרו ראשונות וידעו כי היה מי שמתרה בהם
 — אולי נזכה ונחיה ונראה כי יגיע הזמן מן אשר ברוחו
 פי שנים והשיב לב אבות על בנים כו (להחזירם למוטב) ולב
 בנים על אבותם ב"כ אמן:

הי"א. כ. ע"י סנהדרין שם. חוץ מדקדוק זה" פירש"י חסדות ויתירות.
 וע"י דברי סופרים" ערך הלמ"ם (הלכה ק"ג) אי תגין הוה הלמ"ם.
 כא. ויקרא כ. טו. וע"י תוי"כ שם. כג. סנהדרין (נד. א). כג. פסחים
 (סד. ב). כד. דברים כב. ח. כה. תהלים קמד. יד. וע"י ברכות
 (יז. ב). כו. מלאכי ג. כד. ועי"ש ברש"י והשיב לב אבות להקב"ה
 ע"י בנים.

בעזרה"ת. פעה"ק ירושלם תובב"א

מעשה אבות

זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך
ויגדך זקנד ויאמרו לך. (דברים ל"ג ז')

העהק פסק בית דין מיותר מע"א זקני הדור זיע"א, כאשר
הי' בא הנה סמדינת אונגארן הנעשה שם בשנת תרכ"ו
באסיפת רבנים וגאונים צדיקים וכו' מהטן זיע"א, ונדפס כמה
פעמים שמה כנודע והרבנים הגאונים הצדיקים כתי דינין מפעה"ק
ה"ו וארבע ארצות, זקני הדור חכמי ישראל נוחי נפש זיע"א
מק"ק ספרדים אשכנזים מערבים וכו' קיימו את כל
המעשה הנעשה יותר מן ע"א זקנים הלכו גוברין
יהודאין למוסדות דור דור לקיים עלינו ועל זרעינו כל זרע
ישראל עד כי יעמוד הבהן לאורים והומים בכ"א, ונדפס פעה"ק
ה"ו בשנת תרל"ג לפ"ק.

וזה לשונם הקדוש אות באות:

פסק בית דין

תורה אמרה צופה נתתיך לבית ישראל אם רשע בעונו ימות דמו
מידך אבקש אם לא דברת להזהר אותו מדרכו, וכשלו איש
באחיו דרשו חז"ל איש בעון אחיו ה' במשפט יבוא עם זקני עמו
ושריו אמרו חז"ל על זקנים שלא טיחו בשרים, ואשמם בראשיכם
אשמותיהם של ישראל תלויות בראשי דייניהם, ארור שלא יקום,
כדרשת ירושלמי, למד ולימד קיים ועשה והיה בידו להקים ולא
הרי זה בכלל ארור, ואם כך הזהירה תורה על איש פרטי ועבירה
פרטית עבירה כזאת שגורמה ומביאה לפרצות והריסות התורה
בכללה, וגם שנוגע לרבים מישראל על אחת כו"כ וקר"ח כן בנו של

קו"ח שלא להיות נחבא אל הכלים, ולטמון ידו בצלחה, אלא כל מי שיראת אמת בלבבו יאזור כגבר חלציו וישנם מתניו ויאמר מי לה' ולהורתו אלי. (ויאספו אליו כל בני לוי כמדרש אותם שרצונם באמת ללוות בנים למקום ומי הם המה, האומר עבור אהבת ה' ולעשות עבורו, לאביו ולאמו לא ראיתיו, ואחיו לא הכיר, ובניו לא ידע) לחוק ברקיה של תורה ולגדור הריסותי' ככל יעלה עוד פורץ עליהם, ע"כ מצאנו עצמינו מחויבים בדבר זה (בראיהנו בעוה"ר זה זמן זמנים מקרוב באו חרשים, וחדשים עם ישנים, מחבלים כרמים כרם ה' כפרוע פרעות בישראל פרצו ועברו חק יודעים רבונם ומכוונים למרוד בו, ובנו ובונים במות לעצמם, לנתוש ולהרום להחליף ולשנות כתבנית דמות בנין בהכנ"ס, ובעשיות מגדל, ובנין בימה, ובמחיצה בין עזרה נשים לאנשים, ובהעמדת חופה, ושינוי כסות ש"ץ, ועם אותן נערים הידועים המנוערים, ובשאר מנהגי בהכנ"ס וניגוני הפלה הנהוגי' בכל הפוצות ישראל סקדם קדמחה) כוונה יצר הרע ומלאכיו כשלחת מלאכי רעים נראה בעליל רק להתדמות ולהתחבר ולהתערב לשאר נימוסי דתות אוה"ע ולהחליש ולעקור ר"ל דת יהדות כמו שנראה בעין בכמה מקומות לפני איזה שנים מה היו ועתה איך ירדו עשר מעלות אחרנית (למרות עיני כבודו כלפי שהזירה תורה בכל אלה בכמה ל"ת ואמרו בחוקותיהם לא הלכו, השמר לך פן תנקש אחריהם, איכה יעברו, ועי"כ קיומה של תורה חלילה היתה לבער, ואחרון הכביר שהנהיגו ביניהם שלא יזכר שם ולשון ישראל עוד, אוי לעינים עיני שכליים שכך רואות עד היכן הגיע צרעה הממארת ואש הגדולה הזאת בכמה מדינות מה לנו לפורטם ולהזכיר שטם, לבי, לבי, על חלליהם אשר כגן הארץ לפניו, ואחריו מדבר שממה ששרפה ועקרה יסודותיה של תורה והיראה, ועד היכן הגיע גם במדינתנו בכמה מקומות, טעה עד היכן יוכל להגיע) ואין לנו שיוור לעורר ולהתלהב לב ההמון עם ה' רק התורה הזאת ששומעים בדרשה וגם היא תנהן ליד יצר הרע ללבישה מלבוש נכרי ולעשות מסניגור קטיגור ר"ל, ואכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און ועי"כ גם רבים מהמון עם הבשרים נלכדים ברשתם ואומרים לרשע צדיק אתה, כלפי שהזירה תורה נגר זה וצותה ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל מצויינים

שם, ורק דבר זה גרם להם במצרים שלא נאכרו בין אוה"ע, וקרא צווח ואכדיל אתכם מן העמים, והן עם לבדר ישכון כתרנום יהונתן שם דבנימוסי אומיא לא מדברין ויתערבו בנוים וילמדו מעשיהם (שלא יעמדו דור אחרון בנים יולדו אם כעת אנו מחשים, יאמרו פרושים התירו את הדבר) וע"כ מחוייבים אנחנו לחקוק בעט ברול ועופרת לזכרון לדורות הבאים דברים אלו האמורים בכאן:

א אסור לדרוש דרשה בלשון אוה"ע, וכן אסור לשמוע דרשה האמורה בלשון אוה"ע, ע"כ צריך כל בר ישראל אשר ישמע שרב או אחר דורש בלשון נכרי לעזוב בהכנ"ס ולצאת חוצה, והדרוש צריך לדרוש בלשון יהדות שמדברים בו ישראל הכשרים אנשי המדינה הזאת:

ב אסור לכנוס להתפלל בבהכנ"ס אשר אין לה בימה באמצע:

ג אסור לעשות בהכנ"ס כמגדל:

ד אסור לעשות מלבושים מיוחדים לש"ץ ומשוררים באופן שיהיה דומים לשאר נימוסי דתות:

ה אסור לעשות המחיצה המבדלת בין עזרת נשים ואנשים באופן שיוכלו להסתכל אנשים בנשים רק יעשו כנהוג מימי קדם, וכן אם כבר נעשה לא יכנסו בה:

ו אסור לשמוע הפילת קאהר קו"ח להתפלל עמהם או לענות אמן אחריהם אף אם הוא מוכרח עי"ב לקיים ישב בדר וידום וגו':

ז בתי כנסיות הנקראים קאהר שוהל, מאחר שהוא בית אפיקורסות אסור לכנוס לתוכם כראיתא במס' שבת דף קס"ז ע"א א"ר טרפון וכו' שאפילו אדם רודף אחריו להרגו ונחש רץ להכישו נכנס לבית ע"ז ואינו נכנס לבתיהם של אלו וכו':

ח אסור לעשות החופה בבהכנ"ס רק תהי' תחת השמים:

ט אסור לשנות שום מנהג יהדות או שום ניטוס בהכנ"ס מאשר מקובל מאבותינו ואבות אבותינו:

י (עוד אחרת היתה שהוא כנגד כולם פתח חטאת מקור כל הרעות ה"י ולא רצו חכמים לגנותו מפני גזרת המלכות דשם והוא, אסור ללמוד או למסור בנו לשום לימד חוץ תורה או אומנות שהוא מלאכה ולא חכמה ולא כתב ולשון כשרים וכבר יצא ע"ז הוראה ממרן הגאון ר' עקיבא איגר זיע"א שהוא בכלל יהרג ואל

יעבר חמיר יותר מערקתא דמסאני' ובגמ' ע"ז י"ז וכ"ז ונדפס גם בזה דברי ראשונים נחי נפש זיע"א כ"פ, ומי שאינו יכול לעמוד על נפשו מחויב לצאת מן המדינה להציל נפשו וזרעו כמבואר רמב"ם פ"ו ה' דעות ופ"ה ה' יסו"ת יו"ד סי' קנ"ז וכו' ומבואר (כביאורו) (עודנו בכתובים):

אלו בתי כנסיות אשר כתבנו שאסור לכנוס בתוכם אין חיזוק ביו שאר ימים לשבת ור"ה ויו"כ, ואף אם צריך להתפלל עי"כ ביחידות. **דחזק** בדק של קיום תוה"ק אצל המון עם ה', שעדיין לבם קרוב אל ה' וגחלתו של אברהם עדיין בוערת בקרבם, למען ידעו ידיעה ברורה שכל מנהגי ותקנות ישראל יסודותם בהררי קודש ועומדים ברומו של עולם ומאן חשוב ומאן ספון בדור היתום הזה לישנות את אשר כבר עשהו, הלא אחו"ל אם ראשונים כמלאכי' אנו כבני אדם אם ראשוני' כבני אדם אנו כחמורי' ולא כחמורו של ר' פינחס בן יאיר ומעתה אם יפתוך חמאי' אל תאבה, הא חדא. ושנית, ידעו שכל דבר שעושין לשנות מנהגי ישראל, להתדמות איכה יעבדו, הוא עובר בכמה ל"ת וחמור מאכילת חזיר באיכות וכמות, בכמות, אכילות כזית חזיר הוא רק ל"ת אחת, ועל שינוי וחילוף מנהגי' בהתדמות הוא עובר על כמה ל"ת, ובאיכות כי ל"ת האלה הטה אביזריהו דע"ז ויש ספק אם אינם בכלל יהרג ואל יעבור, ובאמת לפי חומר הנושא היה ראוי לצאת עבור ענין זה בחרמות ושמתא ובלטותא דנחש דלית לה אסותא אבל אנחנו רק עשינו זאת להמון עם ה' שמאמיני' בתורתו וחפיצים בקיומה, רק כמה וכמה דימו וסברו מה בכך על הענינים הנ"ל, ואפשר רק בכלל חסידות הוא ואינו כדאי שיעשה עבור זה פירוד לבבות ומכש"כ מחלוקת (מעתה ידעו נא שהן הטה עיקרי תורה ובכלל אביזריהו דע"ז, ושנוי לשון בכלל י"ח דבר שעמדו עליהן בחרב, ואפי' אליה אם יבא לבטלן אין שומעים לו, והתייר הגדול רבן של ישראל בדורינו דור האחרון מאור הגולה ארמו"ר בעל חת"ס זללה"ה צוה לקהילתו שלא יהיה להם דורש כזה שידרוש בלשון לאומים כי אם כאשר שמעתם ממני ושגה עוד בתשובתו לח"ס סי' קצ"ז וזה לשונו שלא יהיה מהלועזים בלע"ז ואסור לקבל תורה מפיו וכמעמד אשירה בהיכל ה', וממילא ישמעו) ועשינו זאת בפומבי

ובפרהסי' בקיבוץ ובוועד גדולי חכמים כי היכא דלפול באורני
ומעתה לא יהיה צריכים יראי ה' שנכסמה וכמה קהלות לשו"ת
להריץ אגרותיהם לרבנים איך יעשו בענינים הנ"ל :
וכל ההרחקות הנ"ל שאסור לנו להתדמות להם ולנהוג
מנהגיהם ולילך בנימוסיהן הוא רק מה שנוגע לעניני דת ואמונה
עבור שקיום תורתנו ודת שלנו היא רחוק מאד משאר דתות שבכלל
אזהרת תה"ק הוא תרי"ג מצות מה שאוה"ע אינם מצווים, אבל
זולת הדת אנו מזהרי' בתורה, ובנביאים, ובכתובים, לכבדם
ולדרוש בשלומם :

תורה אמרה לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו ואחו"ל בירא
דשתית מינה מיה לא תשדי ביה קלא, מעתה קו"ח הדברים אם
מצרים שקרבו את ישראל רק לצורך עצמן והיתה להם שם ענויים
קשים שתורה אמרה ראה ראיתי עני עמי ותעל שועתם אל האלקים
מן העבודה עם כל זה אמרה וצותה תורה שדרכיה דרכי נועם
הואיל והיה לך שם אכסניא בעת הדחק לא תתעב מצרי, האומות
האלה שאנו דרים ביניהם וחוסים בצילם ויש לנו מחיה בתוכם,
והמה, מלכיה, ושריה, וחוריה, וסגניה, ושופטיה, וכל תושבי הארץ
הן המה בעלי יושר, בעלי מדות, אנשי צדק, ושלמים הם אתנו
ואין לנו שום מניעה וביטל בעניני קיום תה"ק ודתינו, עאכו"כ
שאנו מצווים מצד מצוה תה"ק שלא להיות כפוי טובה, מי שאינו
עושה כן יש לו לירא מקללות שלמה משיב רעה תחת טובה לא
תמוש רעה מביתו, בנביאים דרשו את שלום העיר, ובכתובים אני
פי מלך שמור, ירא ה' בני ומלך : זאת אשר יצא מאתנו ח"מ
בוועד אשר נהוועדנו ונשאנו ונהנו בדבר עפ"י דת והנם דברים
ברורים עפ"י דתוה"ק בלי שום שינוי :

וע"ז בעה"ח פה ק"ק מיהאלאוויטץ יע"א יום ג' לשבת
וישלח תרכ"ו לפ"ק.

(ועל סידור החתומים לח ניתן הקפדה)

הק' זכריה שפירא חונה פה ק"ק דאראג יע"א עם ב"ד
" הצעיר ישראל אפרים פישל בן מו"ה צבי שרייבער דופ"ק
נאנאש יע"א עם ב"ד

הק' מנחם בלאאמ"ו מאיר א"ש ז"ל אבד"ק אינגאר יע"א
" שלמה נאנצפריד ריין
" שמואל בר"ם מאשקאוויץ ריין

" פינחס דוד אבד"ק בוקין
" אברהם יששכר לייבטאג בלאא"מ המנוח הגאון מה"ו א"ש אבד"ק
ב' היניאר והגליל

" היים יוסף האבד"ק סטראפקאב
" פסח אברהם בהר"מ שענפעלד חונה פק"ק קורעמי
" נפתלי טעקמאן מלאדאמער ריין

" מרדכי יודא במה"ו יששכר ז"ל חונה פה ק"ק ענטראדאם עם ב"ב
" עזריאל אייזיק קעללער אב"ר דק"ק שאמקוטע והגליל יע"א
" צבי יהודא סג"ל אב"ר נ' באניע והגלילות

" שמואל שמעלקי הק' חונה פה ק"ק סוליש והגלילות יע"א
" יוסף במה"ו זלמן ריין דק"ק הנ"ל
" זאב וואלף טענענבוים אב"ר דק"ק ווערפליט והגליל
" הילל ל"ש מוועטש אב"ר דק"ק סיקס יע"א עם ב"ד

" חנינא ריפא מ"ב אב"ר דק"ק טעמעש
" יעקב בן הגאון מהרש"ל אב"ר דק"ק בילקע והגליל
" יעקב יחזקאל גרינוואלד אבד"ק סרעדניא
" יעקב טענענבוים אבד"ק טאללע והגליל

" אברהם יודא הכחן שווארץ הק' פה בערנסאם יע"א
" משה לוי היימליך מפאטאק ריין
" שמואל ארי' ליכמענשטיין ריין

" יצחק במה"ה יוסף משה זללה"ה פרידמאן ח"פ ק"ק באוים יע"א
" נתן נטע הלוי שוויינער אבד"ק פאראסלא והגליל עם ב"ד
" מנחם ביער הק' הצעיר ח"פ ט' איגר והגליל
" אברהם יעקב רייניץ בהרב מו"ה נתן ז"ל בגליל קאפאש

" יהודא בלאא"מ מו"ה מאיר א"ש רב רגליל סאבראניץ
" צבי הירש ווייס אב"ר דק"ק מ' לאפאש
" יוסף גרינוואלד חונה פה ק"ק צעצאוויץ יע"א, עם בית דין
" יושיע אהרן צבי וויינבערגער חונה פה ק"ק מארגרעטען והגליל

" שמעי' ב"ן אבד"ק ס' מיהאי והגליל
" יעקב משה חונה פה ק"ק קראסנע והגליל
" מרדכי צבי שלעזינגער אבד"ק נאדפאלע והגליל
" שרגא צבי טענענבוים אב"ר דק"ק סענדרע

" ליכש יוליש חונה בק"ק שעביש יע"א והגליל
" יהודה ליכש אבד"ק הומנא והגליל
" אביש שפירא חונה בק"ק הנ"ל

" פנחס חונה בק"ק קענדריש יע"א
" עמרם הק' בלוס בק"ק מאדע
" עמרם ישי בלאא"מ מ' יצחק אייזיק סג"ל נ"י הרב דק"ק סערענש
והגליל טיסא ליין

" אהרן גריענבערג אב"ר דק"ק מיחאלאוויטין והגליל
" אשר בן להר"ר משה נ"י ריין
" משה דוד בן המנוח מו"ה בצלאל אייבענבוים ריין
" חיים חונה פה ק"ק ספ"ט

" יעקב צבי קאלטמאן רב רפה ווירטיש והגליל
" הצעיר מאיר זאב חיים הארטמאן בה"מ בנימין ז"ל אבד"ק שאמלוי
" נתן נטע צבי הלוי אב"ר דק"ק הידאלמאש והגליל
" פייבל וועועל אב"ר דק"ק טארא והגליל

" חיים אברהם ארנשטיין אב"ר דק"ק בארטפעלד עם ב"ד
" ישראל יונה צבי ראוענבערג אב"ר דק"ק טיסא פירער והגליל
" ברוך אברהם בינדיגר חונה פה ק"ק האנשאוויץ והגליל
" יצחק אייזיק בהר"ב סג"ל אב"ר דק"ק נאדיערע והגליל
" אהרן פריער אב"ר דק"ק בוטערמין והגלילות
" בנימין זאב סאנעלכוים האב"ר פק"ק סאטמאר והגליל יע"א

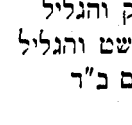
" שמואל גינו הרב דק"ק אבראהאם
" אברהם יצחק ה"ק גליק חונה פה ק"ק טאלשווע
" שלמה סג"ל וואהרמאן ריין
" יצחק אייזיק ראטהמאן ריין

" מנחם מענדל בהרב מו"ה יחזקאל פאנעט וצל"ה אב"ר דק"ק
דעעש יע"א
" ישעי' במה"ה בן ציון בייערן אב"ר דק"ק ש' פאטאק והגליל
" פינחס וויינבערגער משוסבורג אב"ר דק"ק נעגרעשט והגליל
" מיכאל צבי יחזקאל אשפירא אב"ר דק"ק ס' וודאל עם ב"ד

" משה ראב"ד דק"ק מונקאטש
" משולם דוב ריין בק"ק מונקאטש
" שמואל צבי ריין בק"ק מונקאטש
" אברהם ב"ר דוד ז"ל ריין דק"ק מונקאטש

" יואל צבי ראטה חונה פ"ק ב' אויפאלע עם ב"ד
" חיים צבי ווינקלער אבד"ק ראצפערד והגליל
" יצחק אייזיק כהנא חונה כרויסנאוויץ והגליל
" מרדכי האראוויץ אבד"ק האלמי והגליל
" יחזקאל משולם טעלטר אב"ר דק"ק נירמארע והגליל עם ב"ד

" יצחק אהרן פריער אב"ר דק"ק בוטערמין והגלילות
" בנימין זאב סאנעלכוים האב"ר פק"ק סאטמאר והגליל יע"א
" מנחם מענדל בהרב מו"ה יחזקאל פאנעט וצל"ה אב"ר דק"ק
דעעש יע"א
" ישעי' במה"ה בן ציון בייערן אב"ר דק"ק ש' פאטאק והגליל
" פינחס וויינבערגער משוסבורג אב"ר דק"ק נעגרעשט והגליל
" מיכאל צבי יחזקאל אשפירא אב"ר דק"ק ס' וודאל עם ב"ד

ליתן חוקף לדברינו הג"ל בין מן ראשי הפרושים יל"ו וזין ע"י
ראשי החסידים יל"ו בקשנו נס הסכמת ראשי חסידו ספרדים יל"ו
אשר תלמידיהם שוכניט צמדינתינו אונגארן. וז"ל :

הנני באתי ביהודה ועוד
לקרא, ליתן חוקף לתורה הק'
דת ישראל שיקיים ואסור לשנות
ולניטות מדרך התורה. הנמסר
לנו ממעמד הר סיני וממנהג
אבותינו התנאים והאמוראים
הק' במבואר לעיל בהחתומות
הרבנים ובל השומע ינעם.
ב"ד הק' יצחק אייזיק מוירשוב

כל הדברים הנ"ל אסורים
המה עפ"י הש"ע והפוסקים
ואסור לשנות שום מנהג ישרא
ככנן בהכנ"ם או באויה נימוס
ומנהג המקובל מאבותינו
ומדורות הראשונים והמשנה
ידו על התחבונה.
הק' חיים האלבערשטאם מצאנו

הק' צבי הירש בהרא"ם אב"ר דק"ק ליסקא יע"א

וזאת לדעת כל הדברים הכתובים פה רק על ככאן ולהבא
אמנם על מי שלא עשה בן בימים ראשונים מרם ידע פסק ב"ד הזה
עליו אין להרהר ולרנן ח"ו. (עכ"ל השפן בית דין)

אזהרה

משנתנו אמרו ולמה לא נתפרשו שמוותם של זקנים לא ללמד
שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו
של משה (ר"ה דף כ"א) ובגמ' ללמדך שאפילו קל שבקלין ונתמנה
פרנס על הציבור הרי הוא כאביר שבאבורים ואומר וכאת אל
הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהי' בימים ההם וכי תעלה על
דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו הא אין לך לילך
לא אצל שופט שבימיו ואומר אל תאמר מה היה שהימים הראשונים
היו טובים מאלו (שם) וברמב"ם פ"ב מה' סמרים ב"ד שגזרו גזרה
או תקנו תקנה והנהיגו מנהג וכו' אין האחרונים יכולים לבטל עד
שיהיו גדולים מהם ואיך יהי' גדולים מהם במנין הואיל וכל ב"ד
וב"ד של ע"א הוא זה מנין חכמי הרור שהסכימו וקבלו הדבר
שאמרו בית דין הגדול ולא חלקו [ב] במד"א בדברים שלא איסרו
אותן כדי לעשות סייג לתורה אלא בשאר דיני תורה. אבל דברים
שראו ב"ד לגזור ולאסרן לעשות אם פשט איסורים בכל ישראל
(ב"ל רוב ישראל כמבואר בב"מ) אין ב"ד גדול אחר יכול לעקר
ולהתירן אפילו הי' גדול מן הראשונים עכ"ל הרמב"ם. ות"ל באלו
דברים שנכתבו בפסק ב"ד פשט איסורו מימים קדמונים בכל ישראל
וכעת כרוב ישראל וברמ"א ז"ל ח"מ סימן י"א מי שאומר שאינו
חושש על גזירת ב"ד או חכם אע"פ שבא לב"ד מנדין אותו וכו'
והוי אפיקורתא ועיין סי' של"ד עכ"ל רמ"א ז"ל (ועיין סי' י"ט) ר"ע
אמר מיטב למות מיתת עצמו ואל אעבור על דברי חברי וכו'
(ערובין דף כ"א) משנתנו אמרה הזהר בגחלתם שלא תכונה שנשיכתן
נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב וכל דבריהם כגחלי אש, ודי
באזהרה זו כעת. —

עד כאן נדפס באונגוואר בשנת ציון תמלא (תרכ"ז לפ"ק) ושזכ
נדפס בציון בשנת תרל"ג עם הסכמות ותוקף כל כתי דינים שכת"י וכל
גדולי עולם בכל ארבעה הארצות.

(עודעה רבה) להוציא מדעת לדוקים · לריכין אנו להודיע שכל הגאמר בפסק ב"ד
הוא על כל מקום וכל זמן בכל מקום אשר דבר ממ"ס הקב"ה מגיע חוק ולא יעבור דבר
אלהינו זה יקום לעולם .

עד כאן הסעתק דברי פסק ב"ד כאשר נדפס בשנת תרכ"ו בלי הוספה או גריעה.

לב העברי

פסק בית דין

אמר המהבר הפסק ב"ד זה נעשה במדינת הגר הנקרא אונגארן מרבנים וגדולים וצתי
דינים דמדינה הלז והיה ברנוני לתרבות להדפיס על פסק בית דין זה מרבנים וגדולים היושבים
בשאר מדינות מלכותו של מלך מלכי המלכים הקצ"ה אשר מהם בידי להוסיף למאות ולאלפים כמוזן
אך הגדולים מנעו על ידי הדין והדין עמהם דכסם שלענין עדות חרי כמאה כך לענין ב"ד ע"א
נקראו בית דין הגדול וב"ד יותר גדול לא מליגין (רמב"ם הלכות ממרים פ"ב ה"ב) וכי יש בעולם
מי שיוכל להתיר זולת אס עוקר אות אחת מן החורה וכי גזרה חדשה הוליוו בעולם כאשר יאמרו
הצוערים צעם אין גזרין גזירה על הציבור עד שיכולין רוב הציבור לעמוד בה ההוסיפו דבר על
דברי תורה או על דברי אבותינו ז"ל מה שלא ראו פנינו וקבלנו מאבותינו כדת והלכה כמבואר
במקומו ומדרשי חכמינו ז"ל ואשר שלחו מחס הזהירו במנהג אבותיכם וכי ראוי להשיב על דברי
כסילים ופוקרים כאלו אשר נקשו לילך לשמר אחרי רבים לרעות וחל"י לא אלמן ישראל בטלים הם
והמונס בחחק"ם בקרב ישראל השוכנים בדגלותם לצבאותם באותות לבית אבותם מצויינים בשלום ה"י
רוב הצבור מישראל עמדו ויעמדו ולא יעברו על דת משה ודת יהודית עד כימי לאתכם ממזרים
ידלנו מפלאות במדבר הזה יתמו פגריהם וימותו בימי חפלה (מדרש) וכני ישראל ילאו ביד
רמה בזכותם להגלות שלא שינוי שם לשון מלבוש ולא גלו מסטורין ולא היו פרוזין בעריות ואין לך
דבר העומד בפני חסובה כי אין הקצ"ה בא צערוניא עם בריותיו והגני נשפט עם האומרים לא
חפאתי רשעים הם וחולין בטחונם צמי שאמר והיה העולם (יומא דף ט') ובש"ע [יו"ד סי' קע"ח]
ז"ל יהיה מובדל ההם במלבושיו ושאר מעשיו ע"ש שאר מעשיו מה הן אין אנו יודעין כי אם נמסורה
אשר קבלנו מאבותינו לזיהר משינוי לשון ונמוסי ישראל ונלמד החוס מהמפורש בהדיא סמ"ג סי' נ'
סס ועיין ש"ך ס"ק ד' ובסי' קנ"ו (ואל חשבש דברי מהרי"ק שהיחר תופלת ולא גמוס וכגון להרליק
כר אלל חפלה שלא יאמר הואיל והן מדליקין נשכ בחשך וכגון לעשות סי' במלבוש לצורך פרנסתו
וכבר מבואר באורך בספר דברי הבית וספרי (שו"ת מ"ה וה"ח) ולא תמצא מי שמתיר זולת אפוקרס
או לדוקי ולא עוד אס הייתי מהדר ומרבה חתומים הייתי מנרע כי עי"כ היו לו משמעות שמי
שלא חתום אינו מסכים כאשר נעשה המעשה הזה לפני זמן לא כביר שקיבצו איזהו חתימות על
ביאת משיח וכאשר הגיע דבר זה לפני כמה גדולים שחקו על מעשה הזה ולא נתנו חתימתם כי
יהודה ועוד לקרא וכי נשבעין לקיים המצות לקבוצ חתימות בין ישראל על ביאת משיח או שלריבין
להיות יהודים ולא הגרים או לעוזים למחר יקבלו חתימות להיות שומרי שבת ומי שאינו חתום או
אינו בחברא לא יצרך לשמר שבת כן הדבר הזה הן ירדנו נפלנו עד שהיה לריבין להוליוא פסק בית
דין זה להוליוא מדעת לדוקים אשר נחחדשו בימינו בעוה"ר ודי כמה שלפנינו אבל לקבוצ פתמי
חתומים על דבר ד' ואבדיל אתכם מן העמים ולא תלכו בחקות הגוי וכו' כמנויין בסמ"ג אבי
הפוסקים סי' נ' על כאלו יקבלו בין בני ישראל חתימות ח"ו כן לא יעשה מי שאינו כופר בתורה
צריך להודות לכל הדברים ועד היום הזה לא היה אחד מישראל קו"ח מן הרבנים אשר מנדיק
בכנפו ח"ו כאלו הדברים לומר על אסור מותר והלא כתבתי לך שרשי אסורים בחלק ראשון וגם בספר
הזה אשר קבלתי מגדולי רבותינו הקדושים ז"ל ואס המפט אוסיפה לך כהנה וכהנה אי"ה וכל מורה

האזנה שאינו אפיקורס לריך להסכים ומסכים זולת ישנו אשר לא רצו ללכת בגלוי כדי להליל עלמין
מן מחלוקות וחששו להם על ביטל תורה ע"י מלחמות ווכיחין ושאלות חשובות בענין זה אבל בפנין
החסכמה כולם פה אחד איזהו בר ישראל יעלה על דעתו ללכת מקבלות אבותיו קו"ח ללכת ממדרשי
חכמים וגדולי פוסקים כאשר מובאים כבר גם בספר הזה זולת הדוקים ואפיקורסים אשר המה עם
בפני עלמין כאשר נבחרם לקמן בס"ד ועוד איזהו דברים לריך אני להודיעך בענין זה כדי שידע כל
ירא אלוקים את אשר לפניו מחלה היה כעשה פסק ב"ד זה בחרמות גדולות ונוראות חסמר שערות
בסווי מי שראו חרמות אלו שמתו וחרמו מכל העולמות בעה"ז ובעה"ב כל אשר יעבור על דברים
אלו וגזרו וחרמו בחרמו של משה רבינו ובגזירת ישיע בן נון ובסם ארור ובכל חוקף חרם של
בית יוסף המובא באבקה רובל וחרם רבותינו הרפמים המובא בר"י מינץ וכלבו . וגזרו על פחם
פת כותי יינס יין נסכים והבדילו אוחם מכלל ישראל וכו' הרעישו שמים וארץ פמליח של מעלה
ופמליח של מטה בדבריהם הזוערים כאש מחלקת גפרית ולהכות בחרם גימטרי"א רמ"ו הנכנס
ברמ"ח אבריו של אדם כדברי רז"ל (מועד קטן דף י"ז) להכריחם ולהאזיזם מעדת ד' מעולם ועד
עולם ולעשות עמהם כדת החורה הכחובה בש"ע הקדוש (יו"ד סי' של"ד) אך כהיות שהיא נגד
דינא דמלכותא לעשות חרם ישנו מהם שאמרו יעבור עלינו מה את חקי המלך נשמור ואת חקוחיו
נקבל מה שנוגע לעניני עולם . אבל מה שנוגע לעין שמירת הדת לריבין אנוחנו לעשות כאשר עשו
אבותינו לעמוד על נפשנו במסירת הגפס ובאו ב"ד צברית יחד לקיים ושכחי שמך ובית אביך לקבל
על עצמם פול מלכות שמים ודין ארץ ככל העונש אשר יענשו אוחם בפלילים ואף גם להשם בסד
רגלם למען כבוד שמו הגדול . ולעשות חרם גמור כדת וכהלכה בלי גרעון שמך מנהו ויען שלא
היה רבים אשר רצו להכניס עלמין בסכנה הלו ע"כ שנו הנוסחא ועשו רק חרם פוה"ב כי חוקי
מלך יר"ה אינם כי אם מלעשות עלי חבל ארצם אבל למעלה מהשמש מה שנעשה היא ביד ד'
והקב"ה נתן כח ורשות ליד ב"ד לגזור גם על פמליח של מעלה כדאיחא בש"ס (מ"ק דף י"ז
סוטה דף ז' ב"מ דף נ"ט ופיין ירושלמי ר"ה) ע"כ עשו נוסחא אחרת להדפיס רק חרם מן פוה"ב .
ומאחר אשר גם ע"ז היו חולקין . ואמרו מאחר שצובר על גזרת ב"ד לכד ג"כ חייב חרם פ"פ ש"ע
(תו"מ סי' י"א) ולא עוד שכל דברי אלו כבר ישראל מושבעין ועומדין בשכופת הר סיני ובאחר
דהר עיבל . ע"כ טוב יותר שלא ללכת בצעף דברי חכמים בנחת כשמעין ולשון רבה חסבר גרם
ונעשה ונמנר להדפיס הפסק ב"ד הלזה — אך מאחר שצראשון נעשו בחרמות כהג"ל וקימ"ל בש"ע
(יו"ד סי' של"ד סעיף י"ז) שמי שגידה על דברים שחייבין עליהם לנדות אפי' קטן בישראל אם
נידו חייב הנשיא וכל ישראל לנהוג בו נדוי (וע"ש סעיף מ"ב וסעיף מ"ג ועיין היטב ברמב"ם
פ"ו הלכות ח"ת ופרק ב"ד מהלכות סנהדרין כזה) ע"כ כל בעל נפש ידע זאת וישם על נפשו .
ואני רק מעשה שהיה אסמר פה ואין בונתי חם ושולם לעשות חרם וללכת מחק מלכות יר"ה כי
דינא דמלכותא דינא . —

ועתה ישראל שמת אל החקים ואל המשפטים אשר לוך ד' אלהינו . שא עיניך
וראה מה אתה בורר לך בין תבין את אשר לפניך . הבט נא וראה את המחנה אשר
פצעת כי עד פה לא עשיתי מאומה רק הלגתי לפניך ראשי אלפי ישראל בצבאותם סמם
סנבורים אשר לדור

דברי הפסק בית דין אשר הדפיס בה"מ ספר לב העיברי בארץ ישראל עם ספרו הגדול בית יוסף החדש עם הסכמות כל כתי דינים שבארץ ישראל גדולי הדור רבותינו שבא"י

ובנין ביתה, ובמחילה בין עזרה נשים לאנשים, ובהעמדת מופה, ושינוי כקות ש"ץ, ועם אותן נערים הידועים המנוערים, ובשאר מנהגי צהכ"ק ויגיוני חפלה הסהובי' בכל המלות ישראל מקדם קדמונה) כוונה ילך הכע ומלאכיו משלחת מלאכי רעים נראה צעליל רק להחלמות ולהתחבר ולהתערב לשאר כימוסי דתות אה"ע ולהחליט ולעקור ר"ל דת יהדות כמו שכתבתי צעין צממה וקיומות לפני איזה שנים מההו' ועמה איך ירדו עשר מעלות אחורית (לנרות עיני כבודו כלפי שהזירה חורה. בכל אלה צממה ל"ה ולאורו בחקותיהם לא חלכו, השנון לך פן חנקש אחריהם, איכה יעזרו, וי"כ קיומה של חור' חלילה היחה לנער, ואחריו הכזיב שהסגירו ציניהם שלא יזכר שם ולשון ישראל עוד, אוי לעיני עיני שכליים שכן רואות עד היכן הגיע לרעת הנוהגות ואש הגדולה הזאת צממה מדינות מה לנו לבורשם ולהזכיר שוים, לצי, על הלליהם אשר כגון הארץ לפניו, ואחריו נודר צממה ששפם ועקרה יסודותיה של חורה והיראה, ועד היכן הגיע גם צוודיחיו צממה וקיומות, נעשה עד היכן יוכל להגיע) ואין לנו שיר לעורר ולהחליט לז' ההמון עם ה' רק החורה הזאת ששוועים צדקה וגם היא חבתן ליד ילך הכע לנצשה מלצוש נכרי ולעשות וסביבור קטיבור ר"ל, ואכלה ומחמה. פיה ואמרה לא פעלתי און ועי"כ גם צנים וקיומן עם הכשרים כלכדים צרשם ואומרים לרשע לדיק אלה, כלפי שהזירה חורה כג' זה ולחה ויהי שם לגוי מלמד שהיו ישראל נויליינים שם, ורק דבר זה גרם להם צמלרים שלא נאצרו בין אה"ע, וקרא לווח ואציל אחכס וון הענוים, והן עם לז' יסכון כהרגום יהוכתן שם צצנימוסי אוניאל לא נודצין ויהעברו צגוים וילנדו ונעשיהם (שלא יעמדו דור אחרון צנים ילדו חס כעה אלו ונחשים, יאמרו פרושים החירו אה הדבר) וע"כ ונחויינים החכמו להקיק צענו צרזל ועישרת לזכרון לדורות הצאים צצרים האלו האמורים צבאן :

א חסור לדרוש דרשה צלשון אה"ע, וכן חסור לשמוע דרשה האמורה צלשון אה"ע, ע"כ לריך כל צר ישראל אשר ישמע שרצ או אחר דורש צלשון נכרי לעזוז צהכ"ק ולללח מולה, והדורש לריך לדרוש צלשון יהדות שמדצרי' צו ישראל הכשרים אכשי המדינה הזאה :

ב חסור לכנו' להפלה צהכ"ק אשר אין לה צימה צחלע חסור לעשות צהכ"ק צמבדל :

ג חסור לעשות מלצושים ויומדים לש"ץ ועשוריים צחלען שיהיה דומים לשאר כימוסי דתות :

ד חסור לעשות המחילה המצלת בין עזרה נשים ואנשים צחלען. סיוכלו להקהלל אנשים יבנשים רק יעשו ככהו וימי קדם, וכן אס כצר נעש' לא יכנסו צה : חסור לשמוע תפילת קאהר קו"ח להחלל עמהם או לענות אמן אחריהם אף אס הוא מוכרה עי"כ לקיים יש צ 773 וידוס וגו' :

ה צתי ככסיו הנקראים קאה"ר שוה"ל וואחר שהוא צית אשיקורקות חסור לכנס להוכס כליחא צנוס' שצת קף קעו"ז ע"א א"ר טרפון וכו' שאפילו אדם רודף אחריו להרגו ונחש רץ להכישו בכנס לציט ע"ז ואינו וכנס לציחיה' של אלו וכו' :

ו חסור לעשות החופה צהכ"ק רק תהי' אחת השמים : חסור לשכות שום מנהג יהדות או שום גיווס צהכ"ק מלשאר מקובל ונאכוחיו ואצות אצותיו :

ז ועוד אחרת היחה שהוא כנגד כולם פחה חפלה חסור

ישאל אחס הקאהס הקכתי וספלה יללו התו הכלנים יחד אה התורה דצרו יאה נרס הקדול לדעהם גם שמועה אח דצרי פצ"ד הנה אשר ילא משצעים זקנים שבדור (ויוחר, מהס אל"ה, ולהצדיל צחיים לאויע"ח) כאשר נדפס לרוז צזנון, ולכל צני ישראל היה אור צמוסציה ולמגן ומחסה נוצע מרשים חומה צורה צמשכנהס. ואני עם לצצי להדפיס עליו ציאורו מהד"ק צאר רחוצות על כל דיצר ודיצר ילאו שרשים מש"ס וס"ע ווודרש חכונים נימני פשע וטעמי קוד כאשר הם צבהוצים, וע"כ קרלתי שס הקשר "ציה "יוסף על אלו הלכות המוצארים והמנוים פצ"ד זה נעס צורה לידע ולהודיע מנהג ישראל חורה כאשר שלמו וחס סזסרו צוניהג אצותיהם כי נוהס חלל חורה ועלה צו היסוד לרווח ציה חלקיו אשר עליו נצנה "ציה "יוסף לשמור אח דרך עץ החיים הוא הש"ע זאה חורה ישראלני וגם זכיתי ללקיע שישנים ונח"ה כ"י של וון חח"ס זע"א וקראחיו צסס דרבי משה חדש, זר זהב למקברתו צצרים הנוגע' להחיר דצרי פצ"ד זה

צאור חיים, ונדחתי ופני השעה לעשות אחרונ' ראשון' להקדים עשוה זה ונהדורל חניינל מקודס כי ירלתי לאחר צוולות ה' אשר צו הלוי אפרושי. וואיקורל מצני הרעצו' ומזרות חלילה, ואהנהלה לעטי להוליא גם מהד"ק צרלות ה' והיה עץ יוסף (שמייח הצריח) ועץ יהודה (שמייח סיהדות) לאחסי צידך, וידעו הגוים כי אני ה' מקד' אח ישראל וגו', ובעת הצלחתי פה רק חוכן דצרי פצ"ד למצרכת אחרי כי גם צספר הזה כרמו עליו כ"ס, ויה"ר סאלו הזקנים גאוני הדור אשר עמדו צפרץ צחיייהם ועלו למרותים גדולים לדיקים וכו' ימלינו עוז צעדינו ועל עמס יפלו פה להקים דצרו הנני שולח לכם אה אליה להסיצ לז אצות אל צנים ולז צנים אל אצותם צצ"ה :

פסק בית דין

תורה אומה לופה נהחיד לציט ישראל אס רשע צעווו ימות דמו מידך אצקש אס לא דצרת להזהר אוחו ועדכו, וכשנו איש צלחיו דרשו חז"ל איש צעון אחיו ה צמשפט יזא עם זקני עמו ושריו אמרו חז"ל על זקנים שלא נייחו צשרים, ואשנוס צראשי' אשמוותיהם של ישראל חלוייח צראשי דינייהם, ארור שלא יקוס, כדרשת ינושלמי, למד ולמד קיים ועשה והיה צידו להקים ולא הרי זה צכלל ארור, ואס כך הזהירה חורה על איש פרעי ועצירה פרעיה עצירה כוחח שגורונה ומציאה לפלרות והריקות החורה צכללה, וגם שניגע לרבים ווישראל על אחת כו"כ וקו"ח צן צנו של קו"ח שלא להיות נחצח אל הכלים, ולפרוון ידו צללח, אלא כל מי שיראת אחת צלצבו יאזור כבצר חלליו וישנס ונחיו ויאמר מי לה' ולחורו חלני (ויאספו חלני כל צני לוי כמדרג אוחס שרלו' צחמה ללוות צני' למקו' ומי הס המה, האומ' עבו' אהצת ה' ולעשו' עזבו, לאציו ולחמו לא רליתו, ואחיו לא הכיר, וצניו לא ידע) לחוק צדקיה של חורה ולגדור הריקות' לצל יעלה עוד טורף עליהם, ע"כ מלאנו עלמינו ומחוייבים צצבר זה (צלחוחינו צעוה"ר זה זון זמכים וקרוב צאו חדשים, ומדשים עם ישנים, ומחללים כרמוס כרס ה' צפרוע פרעות צישראל פרו ועצרו חק יודעים רצוכס ומכוונים למרוד צו, וצנו וצוים צמות לעלמוס, לכתוש ולהרוס להחליף ולשטוח צהצנים דמות צנין צהכ"ק, ונעשות חגול

כל הכנות ס"י ולא רלו הכמים לגרונחו ונשכי גזרת המלכו
 דשם והוא, חסור ללמוד או למקור צנו לשום לימד חוץ
 חוכם או אוננות שהוא מלאכה ולא חכמה ולא כתב
 ולשון כשרים וכבד לא ע"ז הוכחה מומן בגלותו כ' עקיצה
 איג' זיע"ה שהוא בכלל יתקב' ואל' יעבד חמיר יותר
 ענקהח' דמסאכ' ובגמ' ע"ז י"ז וכ"ז וכדפס גם בזה דברי
 ראשונים כמי כפס זיע"ה כ"פ, ומי שאינו יכול לעמוד על
 כפשו מהרוב ללמד מן המדינה להליל כפשו וזרעו כמצורח
 ראש"ס פ"ו ה' דעות ופ"ה ה' יקו"ת יו"ד ק"י קכ"ז וכו'
 ועצורח צביאורו צמה"ק :

אלו בתי ככסיות אשר כחצנו שאקור לכנסו בחוכם אין
 חילוק בין שאר ימים לשבת ור"ס ויו"כ, ואף אם לרין
 להפסל ע"כ ציחידית .

לחוק

דק של קיום חו"ק אלל המון עם ה' שעדיין
 לבס קרוב אל ה' וגחלתו של אצרהס עדיין
 צוערת בקרבו, למען ידעו ידיעה צרורה שכל מנהגי
 והקנות ישראל יקודוהס בצרכי קודש ועומדים צדומו של
 עולם ומלחן השצ ומלחן ספון צדור היחוס הזה לשכות את
 אשר כבר עשהו, הלא אחז"ל אם ראשונים כמלאכי' אלו
 כבני אדם אם ראשונים' כבני אדם אלו כחמורי' ולא כחמורי
 של ר' סימסן בן יאיר ומעשה אם ישחך העמ' אל תאזה
 הא חלף, ושנית ידעו שכל דבר שעושין לשכות מנהגי
 ישראל, להחלמות איכה יעצדו, הוא עובר צממה ל"ה
 וחמור מאלילות חזיר צאיכות וכמות, צכנות, אכילות
 כזית חזיר הוא רק ל"ה אחת, ועל שינוי ומילוף מנהגי'
 צהחלמות הוא עובר על כמה ל"ה, וצאיכות כי ל"ה האלס
 סמה אצירייהו דע"ז ויש קפס אם אינס צכלל יתקב' ואל
 יעצור, וצממת לפי חומר הכושא היה ראוי. ללמד עבד
 ענין זה צחממות ושמתח' וצלטותח' דמחש' דלית לה אקמתח'
 אצל אהחכו רק עשינו זאת להמון עם ה' שטממיני' צחורתו
 וחפילים צקיומה, רק כמה וכמה דימו וקצרו מה צכך
 על הענינים הכ"ל, ואפשר רק צכלל חסידות הוא ולינו
 כדאי שיעשה עבד זה פירוד לצבות ומכש"כ מחלוקת
 (מעשה ידעו כל שסן סמה עיקרי הורה וצכלל אצירייהו
 דע"ז, ושכוי לשון צכלל י"ח דבר שעמדו עליהן צחכד,
 ואפ' אליה אם יבא לצטלן אין שומעים לו, והתייר הגדול
 רבן של ישראל צדורינו דור האחרון מלך הגולה אלדור'
 צעל חח"ס זללה"ה לוח לקהילתו שלא יהיה להס דורש
 כזה שידרוש צלשון לאומים כי אם כאשר שומעם מומי
 ושנה עוד צהשוצח לח"ו ק"י קל"ז וזה לשונו שלא יהיה
 מהלוצים צלע"ז ולקור לקצל חורה מפיו וכמעמיד אשיר'
 צהיכל ה', וממילא ישמעו ועשינו זאת צפונצי וצפרהסי'
 צקיבוצ' וצוועד גדול הכמים כי היכא דלפול' צאלורי,
 ומעשה לא יהיה לריכים יכאי ה' שצכמה וכמה קהלות
 לבו"ה להרין אגרותיהס לרצנים איך יעשו צענינים הכ"ל :
 וכל ההנהקות הכ"ל שאקוד לנו להחלמות להס
 ולנהוג מנהגיהס ולילך צבינוקסון הוא רק מה שנוגע
 לעניני דת ואמונה עבד שקיום חוכמינו ודת שלנו היא
 רחוק מאל ממשך דחות שצכלל אזהרת חס"ק הוא חר"ג
 מלות מה שאח"ע אינס מלומים, אצל זולת דת אלו מחתרי'
 צחורה, וצכציאים, וצכחצבים, לכצדס ולדרוש צשלומ':
 חורה אמרה. לא תחעב ומלכי כי גר סיית צאלרו
 ואחז"ל צירח דשחית היכה מיש לא תשדי ציה קלא,
 מעשה קו"ח סדברים אם מלכים שקרבו את ישראל רק
 ללנוך עמון ותיחה להס שס ענויים קטים שהורה אמרה
 ראה ראיחי עני עמי ותעל שופתס אל סאלקיס מן העצוד'

וע"ז צעה"ס פה ק"מ **מהיראלאו"טי** יע"ה יוס ג
 לשבת וישלח חככו"ל לפ"ק
 (ועל פיכוד החממוים לא יתן הקפדה)
 הק' מנחס בן לא"ה מורי מסי"ו מליר ח"ס ז"ל אצדק"ק
 אונגוואהכר יע"ה צעל הנוקדס' אמרי צינים וכו' (זל"ב):
 שלמה גאללפירד דיין צעה"ס פ' פני שלמה וס' למס' ושלמה
 וס' קילר ש"ע וס' אפריון, הק' שמואל צר"מ מאשקאלויץ
 דיין (חורס צ"ד), הק' מייס יוסף האצ"ד ק' סטרלאפקאצ
 זל"ל, פסח אצרהס צהר"מ שטנפעלד חונה פה ק"ק
 קורענוי, כפהלי טעקאמן מללדמעך דיין (חורס צ"ד,
 שמואל שטעלגי הק' חונה פה ק"ק סוליש והגליל יע"ה
 עם צ"ד, הק' ואצ ואלף טענענצוים אצד"ק ווערפלייע
 והגליל צעה"ס ר' חרצות הכהר וס' פלגי מייס וכו',
 הק' הי"ל ל"ש מוועטש עם צ"ד האצ"ד דק"ק קאלאמיא
 צעה"ס פ' משיכל אל דל ד"ח וס' שו"ת עת לעשות,
 אצרהס יודא חכהן שווארץ הק', פה צערעבטאק והגליל
 יע"ה עם צ"ד, הק' יהודא צלא"ה מורי מליר ח"ס ז"ל
 רצ דגליל סאצראכין צעל זכרון יהודא (זל"ב), הק' צבי
 סירש וייס אצ"ד דק"ק מ' לזפאש, יוסף הק' גריכוואלד
 חונה פה ק"ק לעלאוויץ יע"ה עם צ"ד (זל"ב), הק' יהודא
 ליצט אצד"ק הומח עם צ"ד, הק' אהרן גריענצבעג
 אצ"ד דק"ק מייסאלאוויץ והגליל, הק' אשר בן להר"ר
 משה כ"י דיין, הק' משה דוד בן המכות מו"ה צללל
 אייבענצוים דיין (חורס צ"ד), הק' מייס חונה פה ק"ק
 קפ"ט צע"ו ס' פלס חיים וס' שו"ת ממנה מייס וס' טערי
 חיים, יקותיאל יהודא טייטלצוים חוב"ק סוביע עם צ"ד,
 משה גראס כ"ץ חונה פק"ק פ' ניידלרף (זל"ב), אצרהס
 ילחן וי"צ חוב"ק קליין ווארדיין והגליל, הק' גצריאל
 יעקב אצ"ד דק"ק טאקאי (זל"ב), הק' מייס אצרהס
 ארנבוויין אצ"ד דק"ק צארטפעלד עם צ"ד (זל"ב),
 הק' ילחן אייזיק צהר"צ סג"ל אצ"ד דק"ק כאלדיעדע,
 סק' מנחס מענדל צהר"צ מו"ה יחזקאל פאנעט זללה"ה
 אצד"ק דעעש, ישעי' הק' בומה' בן ליון צייערן אצד"ק
 ט' פאטאק והגליל (זל"ב), הק' משה רצ"ד דק"ק מוקאפאטש
 עם צ"ד, הק' יואל צבי כאטש חונה פק"ק צ' אויפאלע
 עם צ"ד, הק' חיים לבי ווינקלער אצ"ד דק"ק כאלפער.
 סק' יחזקאל משולם טעלער אצד"ק כירמאלדע והגליל עם
 צ"ד, זכרי' שפירח חונה פק"ק דאכאג יע"ה עם צ"ד,
 הלעיר ישראל אפרים פישל בן מו"ה לבי שרייבער ח"פ
 כאלאש עם צ"ד, סימסן דוד הק' אצד"ק צוקין (זל"ב),
 סק' אצרהס ישכר צלא"ה מורי בגלון מסי"ו ח"ס אצד"ק
 צ' סוכייד (זל"ב), מרדכי יודא צמה' ישכר ז"ל חונה
 פה

פסק בית דין

וחסידים ומדינת אונגן וזה רועים לאומים נפשי צבוב
 חליו זע"א ויצלנו לחיים העומדים צמלוח צאנך הסיח
 זעייחס לככה הציעו לראות אחרית דבר, ואזרו חיל
 צמולתם על עיניאלן קדשים אשר לא יועדו קקטוליסם
 ולא יעצבו אורחות החורם והעלוים נשמת רוח אפס ומיי
 אמונהם העורס והקדושה אשר כללה יחיו וזה יחשו אשר
 בעוה"ר צאו פה פרילים ויחללוהו לרצן חללו כל קדשי צבי
 ישראל כעקו וערפו מנהגי ישראל אשר הם להם חומם
 וחוקמים את העוורים על דרכי החורם, לצל יחלסו את
 חומם את הדת והורידוהו ענעסם, אשר לזאת קמו גם
 כלצו הרצנים גאורי וגדולי סודייה הסיח, חגרו צעזו
 מחייהם ויחולו זרועותיהם, לנעוע צונסמרות את המנהגי
 הקדושים והן הן גופי חוכה צכרם ה' לצרות ולחלוק' איסר
 לצלתי סור' ימיו ושאלו מכל דברי פסק דינם, וכלל יעו
 מני אורח וזון הוסקלם אשר הלכו בה אצותינו דרכי ה'
 אשר דור אב לצבים יודיע אף פקיעה קלה כמו שהיא ואיש
 אשר הוגה זון המסקילה נלכד צפה יוקשים ויילוד צרחה
 הילה"ר רח"ל לחצוב לו צלחות נשנרות כי צלחה קלה
 משרחה דרכיה וכך הוא דרכו של ילה"ר אם פוהחין לו,
 לפחה מטאת רוצץ צין המשפחה להרוס ולנחוש עקרי
 ההורס ר"ל, ומה רע ומר לראות הפללות הגדולות אשר
 פרו צלחצ"י וימאסו חוכה ה' וחקיו לא שמונו וזוויך
 יועלים שולל צדרכי לבס הרע אשר קר ללם, מעליהם
 וכמעט גל רואיהם לא יכירום כי הם זרע קדש דור מה
 רמו עיניו וצלעדי ענקים צמרו נוקמת לועד הילה"ר לערות
 עד היסוד ולעקור חיו כל שרש וענף הדת והאמונה,
 ויניר טוב צרע, ארי לכו מיום הדין המעט לנו לצכות
 ולהחונן כי קטן יעקב ודל וכל מי שלל צכנה ציהו"ק
 צימיו כאלו נחרצ צימיו, וכל אשר לו עינים לופה וזויע
 עה התי אחריתה אומם הצעימנו ית' כי העולה על דומם
 הן לא התי, ולא תמוס החורה, גם לבס המורס צמרום
 יצולו והצעות תמוטנה ודבר ד' יקום לעולם כנאמר אם
 לא ציד חוקה, אפס כי לא התי חפארתינו על דרך הזם
 ויבד' ואצן פינה מעקרי דת הוה"ק היא לשנווע אל ההורים
 מורים אשר יורו עפ"י דת חוה"ק שנכתב ושבנע"פ והולכים
 צדרכים ומתחבטים צכל אורחתיה וצכל מנהגי אצותינו
 כ"ע אשר היא המוע' המורו ושלמית הדת כי דבר-ד' יקום
 לעולם ולא יקבל חיו סוס תמורה וחילוף וכל רומ' שבצעולם
 לא יציו אף אפס קלסו מכל מנהגי אצותינו שמום שם
 עפ"י חקי ומוקיי החורה, לכן אמינו ציה' ישראל סינו לצ
 סקשיצו והאזינו לשנווע צכל דצריהם של אלה סרצבים
 הגאונים זע"א ושלל גזיו אף זיו כ"ס מדצריהם הגאונים
 צלחה ולדק עפ"י דת חוה"ק שנכתב ושבנע"פ וכל איש אשר
 יורה את פיהם הוא "בנורים" יד' צחורה "משה, ואלהים
 השמועין לא ללכת אחר לו חיו לקחת לקח עאלקשים אשר
 נפת העופנה שפתי זרה בו ואשר חלצו להם צבורי נשנרות
 ושוחים ויי מרה ודרכיהם ומעלליהם היא רק להקטיף
 דים ומעט רצים חליו צהם, וכל איש אשר צשם ישראל
 יכונה חיוצא כמיא עליו לקחה לקח טוב אך עפ"י סקתיהם
 וכל סרצבים האומים רועים, נאומים כללה אשר כבוד
 ישראל ודחוס"ק יקר צעייניהם ואך זאת תיי דומם, לכן
 לרורם חקעו וחלכו ולהחמום בגנרן אונן ולצל יכום
 בגמלתן ואיש לרעהו יאמר חזק לכו וכלכה צבורם וכלכה
 צאורסויו וצדרכי אצותינו נקעה וכלכה, ואור קדש על
 ציון סנוליינים זרע אצותינו מעולם יאיר לנו ולכל אמינו
 הנפוליס

פה ק"ק ענעוראלחם, הק' לצי יהודא סג"ל אב"ד צ'צאכיע
 סק' יעקב צן הגאון מו"ס ס"ל אב"ד ק' צילקע (זל"נ)
 הק' יעקב יחזקאל גרינוואלד אב"ד דק"ק סרעווע (זל"נ)
 הק' ילחם צן מו"ה יוסף משה זללה"ה פרידמאן ח"ס ק"ק
 צאויס יע"א, הק' הילל פאלחק מוצ"ק סאסרעגען והגליל,
 יעקב משה סק' חוכס פה ק"ק קראסנע והגליל, וכנ"בו'
 וכו' כאשר הוה צכחוצים על מוקום זה כ"ס צדמוס :
ריתן חוקף לדצרינו הכ"ל צין זון ראשי ספרושים יצ"ו
 וצין ע"י ראשי חסידים יצ"ו צקטנו גם הסכמות
 ראשי חסיד ספרדים יצ"ו אשר תלמידיהם סוככים
 צמדיתחיו אונגלחן, ח"ל,

כל הדצרים הכ"ל אסורים הוה ע"פ הס"ע והסוק'
 ואסור לשנות סוס מנהג ישראל צצין בהכ"ס און צאיו'
 כיווס ומנהג הנוקבז מוצותינו ומדורות הראשונים וכל
 הוושנס ילו על החחוכה
 סק' חיים האלצעשטעם ווללנו צעה"מ ס' דצרי חיים וכו'
 סכני צלחי כיהודה ועוד לקרא, ליהן חוקף לחורה
 סקדושה דת ישראל סיקים ואסור לשנות וליעות מדך
 סחורס הנמוסר לנו ומעמוד סר סיני ומנונה אצותינו
 סחנאים והאמונאים סקדושים כנוצאר לעיל צחתינו
 סרצבים, וכל השנווע יענס, כ"ד סק' ילחם חייזק
 מוזד' ישוב (זל"נ), סק' לצי סיס צהר"ס אב"ד ק' ליקאל
 יע"א צעה"מ ס' עיר וקלט :

וואת לדעת כל הדצרים סכחוצים פה הם רק על מכלאן
 ולכצא אומם על מי שלל עשה כן צימים ראשונים
 ערס ידע פסק צ"ד הוה וטרס צירק דצרים אסורים הללו
 עליו אין להרהר ולרנן חיו

כי מציון תצא תו' ודבר ה' מירושלים טובב"א :
אחי ומי סינו על לב הלל זה הנועט אשר הצדילנו
 ס"י וכל העומים והיינו מנוליינים צשל"ס (סס לשון
 מלצוב) והמנהגי ישראל אלו הם איתנו עד היר' צאורך
 הגלות הוה והדצן אשר שלחו ווהס הזהרו כנונה אצותיכם
 הוה שורס העלצ של כל ישראל כי צלתי זאת חיו חלבו
 ועצרו צצרות סיעים ויהי סס לעס, ע"י סהיו מנוליינים
 סס ואין ענה צלחריה סיינים אחרי אשר האיר ס"י עיני
 העומים והסרים וכל ישראל יולאים ציד רעה לעשות כרת
 ואין מעלר וסוקע עלינו חסד אלל עם ועס עד וישכון
 ישראל צעט ד'ד, הלל' תגמלו זאת לכלות כרס ה' לצלות
 אשר ננוע אצותכם ואצות אצותיכם צדומס ונפסס, וכבר
 אומר סעלך סחכס עין חלענז לאצ וחצות לקחה אס
 יגור', לא כן אחי חריעו לא גוורס השנוועה אשר ארוכי
 שווע, שוועו וחיני נפסכס סינו כבוד לה' אלוהיכם
 וסנו כבוד לאצותכם ולנוקדש מעט שלכס אל חפאלו גדרו
 אל חסיחוקו צחה אל יעלה צו סמייר וסיה אל חעשו
 צאשים, וכעו את מעכחותיך אל מנשכנות סרועים ראשוני'
 אל העשו חוכה אומם אל חטיפין יעיפין כי אס אונרו
 אל סיהודים ככחצם וכלשונם, ולקיים את כל דצרי ספסר
 הוה וצכות זה חזרו לראות צנוקדש ס צרמים אשר ינהרו
 אליו כל הגוים ויאמרו לנו ונעלה אל ציה אלוהי יעקב
 ויורנו מלרכיו וגו' צרצ עות ושלום :

(חוחס חכס צלש) **אברהם אשכנזי** ס"ט .

צ"ה **ראה** ראיו דצרים סחילצים להצות אש נשפיה
 נשפיה ס הווחלקמים ולוהסטים מוקרצ ולצ
 קדושים ונאומי ארץ סרצבים הגאונים לדיקים סרושים

מסך בית דין

בעבודת אלה חלקים בעבודה ככריה, אשר לא חסן צה, שאלו כל לדורות ראשונים אבותיהם ויגידו לכם הכהנים כדבר הזה או הנשבע כעוהו לעמוד לשרת לפני ה' צהבני נכר, כדור הזה אשר בתעובתו והוקות הגוי דבקו צהם לאהבה, תורחתי העיד בנו לאמר וצגויס לא יהשצ, אכל כוליך את חרפתינו, אחינו עבוי לב מדלו לכס מן הדבר הזה, הסירו כל את אלדי הנכר אשר בקרבכם, דקשו את ה' וידעש לנו, הטו כל און קשצת לקול רועי ישראל הרבנים מורים לכס איהו הדקך ישכון אור ודרכי אבותינו אשר החלבו צס מלאז ניחנה למורשם לנו את החוכה צהם נלך לעובד לנו כל הימים, וצמנהגים הראשונים נחזיק ולא נקף, כי לא יחכם דורינו מדורותם, ולאמונה נדע כי קבצם עצה מנחיתינו וצאצאם תורחתי נגשה מניד אשר היא לחיי רוח עדת ישראל ונחמחם וחקותם צאורך ימי גלוהם צארלוה ככריות, והיה כי חעשו הדבר הזה ה' יענה ענינו רוח מנחם ויחיש פדותינו, ויניע צגבולינו, ויעב צלבנו אהבתו ויחודו לעשות כלוכו כשהיה אתן חו"ר ק"ק בני מארקו ואפריקא יל"ו היושבים פעה"ק ירושלים חוצצ"א, צחדש רחמים ק' ושצח עד ה' אלדי"ך ושנעה צקולו אשר חכני מלך היה אתה וצניך צכל לצבך וצכל נפשך, ש' הרל"א לי"כה וצלוכ. ע"ה דוד צן שמעון הי"ו, הלעיר ע"ה שלמה מלכה ב"ט, ע"ה צנכס צ' ילחק מדוש (מחחס צ"ד)

ב"ה אמת ומשפט שלום:

עינינו הרואה את כל הכחצו מעל"ד מאלה הרבנים הגדולים הע"י ואצרהם צראש מן הגאון המפורסם ראשון לליין הי"ו הם המדברים אליכם אישים ישראל קדושים צבוחרתו מוקר להיטיב את דרכיםם ולאחר צדיכם מנהג אבותיהם הישרים והחתימים צגורי כח עושה דברו. אחינו ציה ישראל צר לנו מלד ומלד, על לא טובה שמועה דאצת נפשינו ונשעוע וע"י ידו כל הדווים ישצו לארץ ידמו זקני צה ליין, ראשי עם קדש ודוע העצו כה להורחתי הקדושה ונוקרים וננהגים כל ממחדים אשר צאהצתה נשגה תמיד, אחינו צצרינו, הטו אצריכם וחסי נפשיכם מדלו לכס וצכל הנשעוע ומדובר עליכם, כי לא דצר טוב יולא מהריכה המנהגים הטובים והישרים והלשון הישראלית אשר צס יחסון כל צני הגולה למן היום אשר גלינו מארצנו והם שנוע השמעו להחזיר עטרה מנהגים הקדושים ליושנה ולחזק צדקי חוס"ק וננהגים לעובד לכס כל הימים וצצרכ הזה חזרו לחזרה צנועם ה' וצצק צהכלו צציה הגדול והקדוש אשר יצנה צמהרה, ואלק"ם ונשנים יחוס על דל ואציון ונפשות אציונים יושיע, ויקצץ נדמי ישראל וצא לליין גואל, הלא כס דצרי צי דינא דקהלא קדישא דיירושלים חוצצ"א החומים לאהבת האמת והשלום:

הלעיר יעקב שאלו אלישך ס"ע. צה ס' י"א צצכ"ה ל"ו רחמים יוכף פראנקו ס"ע: הלעיר צלום משה חי גאון ס"ע

אחננו צ"ד דה"ל דפעה"ק ירוש"ו, ראינו כל הכחצו למע' מרצנים הגאונים ומלכס צראשם מ"ו ע"צ מוס"ר ראש"ל הי"ו דצריהם נחלי אש להעמיד תורתנו הקדושה אשר יקדו ראשונים כמלאכים זיע"א ולאשת צצרי גס אחננו מפקימים ככל הכחצו און נגרע ב"ע והחיצו המועל ע"כ דיני ישראל להעמיד כל ה', וצצק הזה יאריכו ימים צרוצ עז ושלום.

הלעיר אהרן עזריאל ב"ע: הלעיר צרוך פינעו יל"ו אפרים צ' עשה ס"ע. (מחחס צ"ד)

כספיהם לצל יורם המערה ולצלחי יוסר המלכסה המחבר לצבות אחצ"י לאציהם שצפמים, והאל הטוב ירחם על שחריה ישראל וישלח לנו הרועה הנלמן אשר ינמד להחומים ציה ושכס אחד נעבוד לאל אחד צנוקים המיוחד צצ"א כעתיבה אחננו צד"ל דכוללות אשכנזים ס"י אשר צחוככי ירושלים חוצצ"א הצעה"ח יוס ה' כ"ח למע' מושים הרל"א לפ"ק, מאיר אויערבאך מלפנים אצד"ק קאליש כעה ראצ"ד צעה"ק חוצצ"א, אברהם אייזנשטיין: יעקב יהודא לעווי (מחחס צ"ד)

קנאת ה' צבאות תעשה זאת.

עינינו לו ראו"ה את קול דצרי עליונים למעלה רצני וגאונים חקיסי ארעא דישראל ואשר צמו"ל, אשר קול דצריהם נכחלי אש מולצי להצות, וקורעי לצבות, על כרס ה' לצאות אשר פורץ גדרו והיה לערמס, חדשים מקרוב צאו לא שערס אבותינו, הפרו צריה, עברו חק, לנחוש ולנהוץ ולהאציד ולהרוק, את כל מנהגי הורחות יוסר מנהגי ישראל עם קדושה' אשר הם הווה קצבי צכל יפרלו פרלות צמוח דהת, וכל רוחיהם יכירו כי הם זרע ציך לאלאי ישראל, ואי לזאת הגרו עז, ואזרו חיל, רצני וגאוני דוכנו וצזרועות השופות: כלכו להלכס צמלחמת מורה, להכוח צאגרוף קעט, ולשצר מחלעות הסערים האלה צנפשותם אשר השצו וצמוח צל יוכלו, לצא צכרס ה' ולעשות י"ו חומה, להקר נשוכתו והיה לצעק, צשומס את אצני יקוד תורחתי כאצני גיר מנופלות, ולהחלמות לגוים מערהם, ולא יזכר שם ישראל. עוד חלילה, ואחננו צצס ה' נזכיר, וצקנחתינו לחורחתי הקדושה והעטורה והישרה, אשר היא ציה חיינו, משוע הפארהינו ונמנחתינו צגלות זס סוור, נודיעה כל אחכס דצר וכשופר כרים קולנו, למען לא חעשינה ידיהם הושיה, וצלחי קור מן הדקך אשר קללו ראשונים מלאז היה ישראל לגוי אחד צארץ, אחינו ציה ישראל, קולו קולו פנו דקך, ונה לכס לדקך אשור לשחוח מיי נכר, ולחלוז לכס צרות נצברים אשר מייניהם גורשו מרשע ועיט, להטוח ווני דקך דרכי אבותינו וללכה צנחיות חקך וצצני אשלה, אשר לא ידעכס חמול שלשום, שימו כל אחינו צין עיניכם מלאז עדר ה' נצתה, ועדה ישראל נפולה, וידמו מדי אל דחי צארלוה אויביהם, מגוי אל גוי ונמלכה לממלכה נחומים למשקה וצזה, צלי חמלה כמה מחללות איומה ונוראות, עברו ראשם צגציות, שמדות, וגיורשין, צעוס"ר וכאצני ערבות ישרדוס למען ממיר כצודס צלא יעיל ועס ה' אלה כסמיר חוק מלור כהנו מלחס מול מדיחיהם ומנדיהם, ויעמדו בעיר ומצב, ועמוד צרוז, וסווחה כחושח לינין דחינו, לצלחי נעות מן מנהגי אבותינו, ולהסיל מעשרתם ארלה, עד שפוך דס עליהם, אשר לחרצ לחרצ, ונעו צרפס ציד נוונה לעען דהס, החמה זאה צדכות הללו אשר ה' הוחיר לנו שריד לשחריה ישראל הנעלמה, ויחננו לתן צעיני מלכי חקך אשר און מפריע ונוגש לעשות כדת יקומו כל אכסי און ונורמה מפירלי הפלס וידיהו אהכס להח עורף ליסודי חורחתי צכהערצם צגויס, ולמדס מעשיהם ויהפס דצרים על תורה ה' אשר לא ליה ולא עלתה על לבו, אחינו היקרים, לא זו הדקך לעצות קוכנו, דעו כל אמונה כי מנהגים הסדשים אשר צקרבס המה פחה מעלה און מכשול, ורור נקף לקעקע אחר חורחתי ח"ו ללתי תת עד סס ושחריה לחיות עשה

גם אכחנו ביד רבא ז"ל הזמן מנהיגו כ"ה ספרדים

לפע"ס ק"ס"ה. עתה צאור
 זיאלה ועוד לאפשי גברא לסחוק
 צמוק והחיוב העומל ע"כ אחינו שבגולה שלא לזוז
 ולשנות שום מנהג שנהגו בהם ראשונים כמלאכים ומקרא
 מלא אל הניש הוכח כתיב וישאל קדושים צמחנו שעוד
 יוקישי לנש"קוב וגדל והשמרת ולא לנעו"ימין ושחאל וה'
 הטיב לא ימנע עוז לסולכים צהמים וצטכר זאת אל
 מי חלקינו יקצץ נדמי ישאל ה"כד ההותם לכבוד התו'
 לאהבה האמת והשלום
 יוקף יאושע קארז: יוסף רפאל עוזיאל: נסים חיים ברוך
 (מוחס ז"ל)

גם אכחנו סח"מ מ"ר עה"ק חברון חוב"צ הקספרדים ה"ו
 שומענו שמעם וחדשות מקריב צאו לא שערס אצותינו
 וזל יאומן כי יוסר (אמת אמרו) על שמועות רעות
 יחזק מוכיך דמעות לקול המולה אשר ילך לב האדם
 רע פהם וגם יוכל להפוך את מנהגי ישראל הכסרים וכל
 לעקור נעוץ שנו את לשונם ומנהגם דרך טכרי' ודורשים
 צרכים בלשון שלום וכאשר מפורש יולל לעיל הכל לאחוי
 מנהג הכומרים ולאמת אמרו היום אומר לו עשה כך וכו'
 עד שמוכידי לבאר שמה וכונן לא שמה עמוקם אשר מנהג
 ילא חולדות וחולדותיהן כולל צהם המספחה עד
 שחצטעל ח"ו חלילה כל החורס כלם ובהיות דבר זה
 נוגע אל דת חובה עלינו לעמוד בכל כחיו צמרת
 שנו יה' לבטל כל המנהגים החדשים כאלו וכיולל צהם
 צבח תורתנו הקדושה שחצטעלם וצבח אצותינו הקדושים
 אצרהם ילחק ויעקב ע"ם וחובה מוטלת על כל איש מיישר
 לשמוע בלימודים ולקיים את כל האמור לעולם והשומע
 לנו ישכון צמח ושחן מפחד רעה וזכות תורתנו הקדושה
 שחצטעל יגן עליהם ועל כל אשר להם נוספיז והים זה
 שלום הצעיר אליהו אלימאן מנ"י יצ"ו: (מוחס ז"ל)
 יעקוב גיגילו: בשה קמחי: הצעיר יוסף ויטל ס"ש:

גם אכחנו סח"ע ח"ו סע"ס קה"ק חברון חוב"צ לקול
 השמועה ותרגו צמרינו מי האמין כזאת כל השומע
 חללה אחיו, קול ענות אכבי שומע, קול ענות חלושה
 לחלוש ונוקדי ל"ה ה"ק, וימירו את כבודם כו', ותועבה
 עשו לחלל מקדש אלקינו, וזיגדי ככרים יספיקו וישינו
 צבית ח' את חליל וסמכס, וימירו את כבודם של אצות
 ראשונים הצבנית לור' ואת מנהגי ישראל חליפו צמנהגי
 סומים וצוכים צמות צית תיפת כמלאיחם לעשות
 להם שם צבויים' ע"כ חלפו ועצרו חק להיות כגויים
 קציבותיהם וצמקיי שפה ידצרו אל העם הזה לקיים עם
 שחאמר וצניהם חלי מדבר חקדולית כו' ואינם מוכיים
 לדבר יהודית וכדומה מנעה לרעם יולאים כו' וכמזאכ
 סכל צאל הטיב צדברי הקספר הזה אשר ע"כ צכדי שלא
 יכשלו צהם צכ"א מאח"צ גס אכחנו קוראים להם אנו
 למנהגים צשעינו אס שומעים (כס"ל) מוטב ואס לאו
 וכו' ואמרו לאחינו שבגולה אס שומעים מוטב ואס
 לאו (ח"ו) יעלו להר יצבו מוצם ויכנו צכיכור ויכפרו
 כול'ה' יאמרו חין להם חלק בצלקי ישראל והשומע לנו ישכון
 צמח ויזכה לראות צנועם ה' על עמו את נדמיו יקצץ
 ויעלה מושיעם צהר ליון צכיו ע"ו ושלים (מוחס ז"ל)
 גאום שמעון מנשה בלא"א מ"הו בשה ולל"ה
 גאום חיים יעקב בלא"א מוה' מאיר זל'
 גאום שאול בלא"א מוה' יעקב מרדכי זל"ה

הנה ראה, ראינו דברי רבותינו שבגולה אשר קהל
 קהלה גדולה קבלת ה' לצאות ותורתנו הקדושה
 אשר צע"ה צאו פרילים ומיללו צפרהקי' ושלצ נפש
 לשנות מנהגי ישראל וגדרים שגדרו לנו אצותינו וכיון
 שפאלו הגדר פגעו צבויי החורה לו ללו וכעצות עגלה
 חסלה וגב"כר' ראינו דברי רבותי' שבגו' שמענו והכנו צמרינו
 לשמע ליון לרצה נפשינו, כאשר כל ימי חק גליותינו
 עימות החורבן צע"ה כמה גזירות ושמות עצרו עלינו
 וחלפי אלפים רובי רצאות חין שיעור ומקסר אשר נהגנו
 על יקדוש השם אל נקמות ד' ונקתי דמס לא נקהי
 וליחא צכהצי סלר"י זע"א אשר כל אלו שנסכרו על
 קידוש ס' הן הנה הנשמות אשר עצדו ע"ו צבית הראשון
 שאין להם חקנה אלא בגלגול וליהג על ק"ה ואמר כי
 ציימס ככר עצרו וכהקנו הנשמות סאלו, וצמחה צאוהו
 הזמן גס אס כולל מיעוטה דמיעוטה מישאל שלא יכלו
 לעמוד צכקיון לא היו עושכ כ"כ על ישראל הערצים זה
 צזה כי אנוסים הונו, ועתה אשר מנכו הש"ת צכוב
 רחמי ומקדיו וכתן צכז כל העולכים והסרים יר"ה אשר
 צ"י חמה ממשלתם ונתנו חופש ומירות לשמור דתם
 ותורתם צלין נשצית ואין וכלים דבר, ועתה צע"ה אשר
 קמו חצבות אכשים חטאים וצדון לבס ונשאלו נפש
 פורקים עול ומוסרות שמו כל ונמחש להשוות עלום עם
 ציימוסי הגויים עד שצלו לגדר כופרים ויומרים ואחרי
 שאכחנו עומדים היום צעלות השמר וליפס לאור היום
 ישעוהינו וגאלותינו קצובה לבא צעה"י והנה קמו אכשים
 חטאים לקפות עוד על חרון חף ה' כי ישובו ואלחרי
 ויקף עוד להיחמו ושחמס לכל העם הזס ח"ו כקכע לצביו
 ודמוע דמוע עיינו מחין הפוגות מאי יהי צפוינו צכ"ו
 לקול השמועם סרעה הזה לא הרהצנו צנפשינו להרעים
 ולצור צחצוים כי ידענו כי לא כועיל כלום אחרי שכבר
 נשקעו צשערי העומאס וכל צאים לא ישובו כתיב ואין
 לנו אלא לבקש רחמים עליהם לדיהדו צחיותחל כאשר
 שמעתי ומי מחותני סרצ הגאון הלדיק פקש"ת מו"ה
 עמרס זק"ל שאמר צהם רצו הגאון ר' מרדכי צנעו
 צריכיו דהו צצצותי' דר"מ והו קא מלעגי לי' נייח
 הוי קא צעי ר"ג רחמי עליוהו דלימיתו אמרה לי' צבורי
 דיצוהו מאי דעהך משיס דכתיב יהמו חטאים מי כתיב
 חוטאים חטאים בתיב וכו' כיון דימנו חטאים וכשעים
 עוד אינם אלא צני רחמי עליוהו לדיהדו צהשציה עכ"ל
 וקשה כמה קושיה צמאמר הזה כדל"י צנופכשים ואמר
 הגאון סכו' כי אלו הצריכיים היו מינים ולולי זאת לא
 ס' מחסלל עליהם ר"מ שימותו וצוריא דציתו צחכמה
 אמרס ל' למה יחלל שימותו יחסלל ליהדו צחיותחל
 והפורס מן המינות מיד מיית ויכויס שימותו וגס יהי
 צהשוצה וז"ס הכתוב יתמו חטאים היינו שיעשו חשוצה
 ועמילל רשעים עוד אינם כי ימותו דפח"ח וגס זאת
 שצצנו לחכמותינו מה דליחא צכתי סלר"י זע"א צמה
 מקומות כי אחרי שכל עיקר פתא אצ"ר הוא הערבות
 העיב וסרע והתיקון הוא הצירור העיב מהרע סידי
 לדיקים גמורים ורשעים גמורים ועד סיה ציפור געור
 יצח משיח לדיקו והדצרים עחיקס, אולם עתה כי
 ראינו חפץ וכוון רבותינו וגאלותינו עמרה ראשינו שבגולה
 אשר גס אכחנו יושבי חרץ ח"ו כצול לקיים דצריסם
 ומצצנו עיב כוונתם הוי להליל ללות העם הכסרים שלא
 יחפשו

ה'ק' ילמק צמח"ל ז"ל רב ונבועשעטש
ה'ק' משה צמח"ל ז"ל מרדכי דומ"ץ הק' יוסף ארי צן
שלמה הכהן דומ"ץ, ה'ק' הנוך זוכיל צמח"ל ז"ל,
(מקום החותם ז"ל)

שובה הוכחה ונגולט ומ"ד חלק של ק"ק ספרדים ה"ו
אשר צמ"הק צפת היאור ה"ו ה"ו

לבו חזו מפעלות חלקים חסיפת זקנים רבנים וגאונים
מהם אשר חלקם צמיים אשר שמענו ונדעם והורחם
מכרזת אליהם כמו הגאון רע"ק איג זר"קל והגאון מר
חתנו הרב המהר"ק שר חת"ם קופר הם דומיהם שבעים
קמחדרין צין סחיים וצין קדושים אשר צארץ הונה אשר
לצשו קנאה קנאה ה', תעשה זלח להעמיד דה הורחמו
הקדושה ומנהגי קדמוניו וגדרו גדר משמרת למשמרת
לצלחי הקריב אפילו צמיהה למנהגי האמוות אשר שגשם
מתחקה ללכת צדכיי אצוהם ולא תהיה עדת ישראל
לחזתה צסצד ושייכות ותערוכות עם מנהגי בו"י הארץ
דכפיק מיינה חורבה גדול' להרוס כל יקודי דתינו הקדושה
ח"ו לאער לאער כי זה הוא דרך היצר המסית והמדיה היום
אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך ומה צדך ומחר
וכו' עד שנגאלא מעצירו וע"כ דצרי החורה והגם כי צוולאי
ידענו כאמנה כי שארית ישראל לא יעשו עולה ולא צמח
וצנועל חדשו מנהגים וחוקים אשר לא טובים נק כי ילך
קווק הוא המפחה אותם לאמר למה יהיה גרועים משאר
האמוות שעושים צבד לכוהנים ומיחידים להם ומצושים
ולבטוחות חדשים וצנינים שונים ומשיחון ומשואות צצית
חמילתם צרם העיכי צצר לו עינו יחזו שהיכר לא דיצר
איליו ככוכה וצווצו צלילו ומצווצו המנחה גדולה משווצה
ולא ראי זה כראי זה רב המרחק צנינו וצניהם ואיכהו
צדיהו ואומצן מעשה אצותיהן צדיהם ואכן צדין מלוה
עלינו ללכת צדכיי אצותינו ואצות אצותינו הקדושים
אשר קטנס עצה וספרין פתיחו כמה שונות וגזרות קצלו
ומקנו עלאם על קידוש ה' שם ולא קנו מורכיי אצותינו
וממנהגי קדמונינו אפי' צדצר שאין צו איקיר מוסיק
משום אל תעוש תורת אונך, וצמדה זו נסתצמה אומותינו
המחודה שלא שינו את לשונם וכו' ק"ו הדברים צנינים
האלה וצומן הזם שהמלכים האדירים מלכי חסד הונה
ומפלס ומלוכס שכל אומה ולשון יהיו שונתים דתם ולא
ולא ישנו את תפקידם צרוך שצחר צהם וצמנפתם וכל
המורש מהם כפורש מן החיים ושמוע לנו ישכון צעם ושאלון
ובלל שדי יתלונן צצב עו ושלוס

הצעיר משח שוראקי ה"טו הלעיר מרדכי מאתאון ס"ט
הצעיר בשה הכהן גהר בעל כמא דברכתה (חותם)

את ה' האמנה קיום להיות לך לאלוהים וללכת צדכיי
ולשמור את כל מצוותיו כהיום הזה, וס' האמיתך
היום להיות לו לעם קבולה ולתחך עליון על כל הגוים
אשר עשה להחילה ולעם ולתפארת ולהיותך עם קדוש לה'
אלוהיך כאשר דיצר, הקטן יהיה לאלף והלעיר לגוי
עולם וכו' וע"ז אחי וייעי חזקו ואמנו לצני מיל החלום
יאמר גיצור אחי מי לה' אלי ויאספו אליו כל צני לוי
והי"א חללם לישראל ולהפך לא חללם כלל אכ"י הצטו
וראו מה איבע לירצעם ו' נצע שכל חמיי דוכו לפניו
כעצמי השדה והלכו לחמיי כוז ישאל והשחית והתעייב
רבים מהם אחיי ע"ז והוא ופם נאצדו ויהודה וישראל
נשאלו חיים וקיימים לעד ואחיי קם מלך יאודה אחז
וצקש לעקור החור' ואמונה ואחז דלתות צ"כ ומדעשות
והוא ג"כ לא הללים ואמר יעשים הכצ"א ע"ה הכה אנוכי
והילדים

הספון ח"ו צמולדחם ולזאת אמרנו הננו הננו צאלו
צקלרם צנין לשכות מנהג הנם ציו"ד קי' רי"ד ק"צ
מוקק כי קצלות רבים חלה עליהם ועל זעם ואפילו
צדצר שלא קיצלו עליהם צני העיר אלא שנוהגים כן
מעלמם לעשות גדר וקיב לתורה וכו' ומייצים לעשות
כתקנתן ע"כ ואפי' צמנהג גרוע פסק הר"ש שם דאקור
לשכות אפי' הביאם שם מעיר אחת וצקי' רכ"ח סכ"ח מ'
הקבמה שהיא לגדר וקיב או לדבר מלוה אין יכולים
להחיר וכן הוא צמחרי"ק שורש קמ"ד. ומחשד"ס יו"ד
קי' מ' וגם הפל"ס ח"ח קי' חל"ו יודה גזה כמזכר
למעין ואפי' מנהג שנהגו צעלמם שלא צחקת חכמים
לגדר ולהפקדן צמותר להם אקור לעצור עליהם צגופי
תורה כמ"ש הרשב"א ז"ל צק' חולדות חלם קי' רס"ח
ואמרינן מיי ציצמות ד' ק"צ ע"א חס יבוא אליה ויאמר
אין סול"ין צקדל אין שומעין לו שצבר נהגו והייכו למנהג
מצטל הלכה ואם המנהג מצטל ד"ח אפי' אין למנהג שורש
מה"ח כלל הוה מנהג קיים צד"כ מהרי"ק שורש ע'
והר"מ ח"ח קי' מ"ה ע"ש ועי' צצו"ת אנוני אפי' ח"ח
קי' ז' צנעין שרלו לשכות צציהם צציהכ"כ וצקי' יו"ד
צנעין שלא לעשות חומה תחת אורח הקיע וכל דצרי
שם אנוני אשר קדושים וטהורים ועי' צבוע ציהודה
מהדו"ת ח"ח קי' י"ה צנעין שינוי ציהכ"כ וכונה פעמים
אין שיעור מוזכר צפוקקים על מצטל מנהג צעלמם מוצן
גדר ישכנו כחש, זה אמרנו צנעין קחם מנהגים המנהגים
צישראל לצד, וצנעין מנהגים להשחיות עם כיומיי הגוים
הלא זה א' ומחרי"ג מלות חוה"ק וצחוקותיהם לא חלכו
ומנחו המצו"ס צציה"א מה' עכו"ם וצ"ע קי' קע"ח וכו'
וח"ל ומעיקר המלוה שיהיה מוצלל מהם צמלצושים וצפאר
"מעשים וצחו" וק" ע"ז ל"א ע"א ד"ה ואי חקה כ' וח"ל
אבל ודאי אי לא הוה כחוצה צחורה לא היה לנו להסתנהג
אף ההסתנהגות של שעות עכ"ל הרי אפי' צמנהג דליכא
עמיה דדרך ע"ז כלל אלא מנהג הצל ושעות מייצים
ישאל לפרות מהם והוא צללו וצחוקתיהם לא חלכו
וכן כראה להדיח מלשון המצו"ס צ"א מה' ע"ז שכ' ולא
מדמין להם לא צמלצושים ולא צצער וכו' אלא יהיה
הישאל מוצלל מהם צמלצושים וצפאר מעשיו וכו' הרי
דכיל וחיי שינוי המלצושים אפי' צמנהג הצל ושעות
כיון דקתמו קאמר כל מלצושים המיוחד להם וכיל אותם
עם מגדלי צבורית שהוה חוק ע"ז כדא' צגמ' וכן משמע
מדברי הר"ק קוף פסק צן קורר ומורה דצרי הר"ש
והכ"י לנעין דק"ל כחור' וערקחא דמסאכי אמרו
צקמחדרין יברכו ואל יעצור והוא אינו אלא מנהג כפרטי
שם וצמק' צכרות צד אלא צר אהבה קרע מלצושים ככרי
ומכ"ש צכ"ד כי כל מנהגם צצתי חמלתם הוא ודאי הכל
לחא דע"ז וגרע ומערקחא דמסאכי ויהרב ואל יעצור
והגרעו עד כה וצצות ומחשבות צלצ איש להאכשו עוד
והנה הציו"ל לי הס' לצ עצרי אשר חיצר הרב וכו' וכו'
כש"ח מו"ה עקיבא יוסף ה"ו ורמיחי אשר האריך
והרחיב צדצר הוה וכל הס' הכל קוצצ הולך על ענין חז'
והפליא לעשות לא הכינה פיהם חוית וכל דצרי מייקדים
על אדני מן גבוהים וישגים למולאי דעת אשתי לו,
ולזאת שמנו קבלי חמילין, צהומילנו לגור עליון, יברכנו
מליון, ותחיהם עינינו נוה שאין צנין אשחיון אכ"י ר'
וצמנש"ח וא"ו מנחם אב, ק"ץ הגאולה לפ"ק פעיה"ק
צפת ח"ו צצ"א,
כאם ה'ק' שפיאל פעליה, ה'ק' רפאל צצכ"מ ז"ל דומ"ץ

וכלו גוים לדרך כה דצבי החו"מ עה"ק יפו ת"ו ס' זלה
 חוקה ההוכה כחן שכה וישירו וישמחו וסכל אמת ויליצ
 וככו וקיים ע"ה שלמה חזן ע"י דוד טכהן יהודא הלוי
 (מקום הזאת)

עב"ד פצ"ד בקילר ויהר תקפו ובזכותו הלל כהוב על
 ספסר מהד"ק על הצלח חסדוהו במחוקק במשפוחתם
 מש"ק ופוקקים ומדקש חכמים כחורה לזה לנו

סוים הדבר

אר"ט חמה אני אם יש צדור
 הזה שמקבל תוכחה אם אל"ל עול קיסם מצין עיניך אל"ל
 עול קורה מעיניך (ערכין ט"ו) פש"י זיע"ל שכולם
 מוטלין ע"ש ותמוה אל"ל לא הנחת צן לא"ל ח"ו ועוד

למה נקטו צז"ל עול קיסם וצדור כתיב שם נקטא
 עול קיסים מצין שניך ולי"צ הכוחה דז"ל דיש צ' מיני
 מוטליים אל"ל לחאורו ילכו מושל צו ויודע שמטא והצ' שכוני'
 מדרך אמת מעליה מקום לנהר השכך לומר על הטואח

עבור ככ' צק' אל"י מנרים הייחס עם ה' שגם בשעת
 מרידה אמרו שהיא לש"ש וזה הכלל ח"ן אדם רוא' נגני
 עלמו והדבר דומה כונו כל לכלוך שצפנים אל"ל שיראה

ב"ל אמלעות המראה (שפיגעל צלעו) אז שיאמר לו
 מצדו כאלו יראה צו כן חזו"ל אם פגע צך מחול זה
 משכיהו לצדו"ל כי עשם יראה צפמרי מוקר אז מחכם
 הדורש ימוע לקח תוכחה מיים מוז"ל וכגד זה יראה

תמוכתו ויחד ויפנה עשם המדנה ויצך לפני ה' ויבסק
 צבורית השוצה שלימות ויחפץ בניו והכה הוא שז כחולר
 צני מלך וכפמשי" על קח אל תלכוני כי אני שמרמות
 כי ח"ן זה מעלם רק צני אמי נחרו צי ובקל אני אוכל

להחלצן להיות כיעות שלמה ועד"ו אמר מן חת"ס
 זיע"ל כאלו שמוע כי נעשו עליו על תוכחהו זה אמר
 שכיון על פלוני וזה על פלוני אמר אני לא כוונתי על
 שום נצחל כ"א מי שמושז שכוונתי עליו עליו כוונתי כי אני

רק מראה צמלחות הלוואות דרו"ל ואם לא נמלא צו איך
 יוכל להיות שכוונתי עליו כוונתו כי לבי רק מרא' צמלחות
 הלוואות דרו"ל ואם לא נמלא צו איך יוכל להיו' שכוונתי

עליו עכ"ל ועד"ו הוכח לחכם ויאהבך כי אם גם מלא צו
 לכלוך פניו אחרי כי יודע שקן אמתיית דרו"ל וכמו שא"ל
 שיה' צמראה כחם צללמו אם אינו צפמרי כן צע"כ יודע

שזה הכחם אשר רואה שם הוא על עבר פניו, ומה גם
 וכי לא יש תקנה אם נרית ח"ה שעצר עצרה יום אל
 תהרהר אחריו כי ודאי עשה השוצה וה"ש שז צלור פני

מלך מיים, והבך יפה יוחז מן מוכיחך אחרי כי עוס צעלם
 ח"ן צך ע"כ אמר אם פגע צך מחול זה ר"ל שצעלמך פגע
 זה המחול המושחיר תואר ללם דמות הצניחך משכיהו

לצמ"ד שם תראה ללעך ומשם תפנה לרחוץ מלוהחך
 ולחדש הדך זיוך ועד"ו אמרו לא תשנה לאח"ך צלצךך אם
 גם מטא הוכח סתם ומגיה יציע חוכיה כי ימלא עלמו

ולא תשא עליו מטא שחשצ צו עוד עון כ"ל צל"ק חשפות
 כי שז ורפח לו ופנים חדשות צל ושגילות מי יצין אך לכל
 כזה יש הכופה למי שמכיר עונו ומש"כ ההולך עיקש
 כמו רוח צעלה"ק אל תוכח לץ ר"ה למדן לדי' כשאוה

גדול וקדוש צעיניו וכל אשר עשה בן ראו' ולמלוה ישש
 לו וע"ד שאל"ל עכן לש"ש תחכוון לקיים מ"ע ואכלת שלל
 אויצך וכד"ל"ב מה תקנה לו מועל צמס מחשכר ועושה
 גם מלום, ואיך זיכירו שלא יעשה מלום הלל להיסק
 אחת צעיניו ומצמל מלום ועד"ו נרמו על דור המצול וכל
 ילך ומשצות לצם רק רע כל היום תו' (אכ"ך ורקן
 מיצעיין) שהמליחו להם דרך למעט סרע כאלו סתם
 אמרו

זכילדים אשר נתן לה' ללוהו ומפיהם ציטלח והחזיק
 הוא והלמידיו חתו והאמונה והאלהות והוא הלליה עד
 שיהיו ישראל היום ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת

הים ה' עליהם יחיו ויליחו בצל מכל כל אכ"ר ואחריהם
 קמו כל העבד' העומדים עליו לכלוהו בכל שנה ושנה
 והקצ"ה מילנו מידם כדכו"ל גדול הכועה המליז לאנו

צין ע' זאבים ומע' אונות לא כשאלו היום כ"ל מעט מוער
 כי נהצמלו זה עם זה וישראל גוי אחד צבל הארץ ולא
 יחצמל לעד לעולם כדכו"ל ושונתי את זרעך כעפר הארץ

ונה עפר הארץ ומכלה את הכל והוא קיים כן ישראל אכ"ר
 וע"ו חזקו ואמרו אל תיראו ואל תערכו אמילו אם ח"ו
 ישאלו ה' מעיר וצ' ומשפחה הקצ"ה נמדק עולמו צהם

כמו כח וצניו וכ"ל יאמר אכ"ר וצני משה כי ה' אלוהיך
 צקצךך אל גדול וטורח ומקסה ה' אלוהיו וחסונו ולך כל
 ראה אגרת המצ"ם כשרבו היולמים צימיו שצא להם

המשיח וכו' וצולאי יתקיים נצולת דכיל שאלר יחצרכו
 ויתלצנו וכו' והלדיקו צדים והרשיעו קשעים דוקח
 והמשגילים יציו ודי צוה דצרים קעטי אר"ש לקיים ולאשר

דצרי גלוני קעולין הנ"ל לאוהב האמת והשלום כלוס
 המוחס לצדוד קצה"ו ולסגדיל ולהלדיך כצוד תורה הק'
 שצכתו וצבע"ם ומכה אצוהיו שכל המשנה ידו על ההחתי

וכל המחזיק חו' הק' ומכה אצותיו הק' והישרים עליו
 כלומר צרוך אשר יקם את כל דצרי החורה הזאת וכל
 הצרכות וההצטרות והגולות והישועות והסללות יחולו
 על ראשו ועל ראש זערו וקרוציו ואוהציו יש להם מלק

צאלוה"י וצבל ישראל הלדיקים והמסידים ה' עליהם יחיו
 ויהיה להם חלק צייריילים וצצנין צית המקדש שיצנה
 צצ"א צצ עז ושלום ע"ה אהרן משה פירורא ק"ע ,

צעה"ו ס' אשר ילחק ותולדות אהרן ומשה וס' דצ ה'
 מירשלים המעתיר מה ק"ק בית אל יע"ל בעדת המכווני'
 פניהם אל הקודש פניהם ,

ג אני הצא לחסום למעוה צראותי את כל הגז"ל
 בעשה צצרי קעים על לא עוצה השמועה לחין זה דרך
 חותניו הקדושה וישראל קדושים צולאי לא יעצו ישראל

את דצרי חותניו הקדושה ומכהגי ישראל הקדים כ"ע
 זלה"ה וככל ד"ס חזו"ל אני הלעי' שישון צעל המחצ' שמן
 ששן היו מק"ק חקדים בית אל יכצ"ן, (מקום החותם),

ר אה' ראיתי מ"ש חו"ר ע"ק ירו' שחו עליונים למעלה
 וכנהלה נפשו מראות צצנת צני עמנו צחו"ל
 צנו צמה לעלמם ויחערצו צגיים וילמדו מעשיהם ללכת

צחוקות הגיים צשום וצלצוסם וצלצוסם של"ם קטייעל
 ומלכות ילאו תולדות להוסיף כסנה וכסנה לקפות עוד
 חרון אף על ישראל שעמידה חורה שחשכנה צלומים

איכה יעדו הגיים האלם את אלהיהם ואעשה כן גם אני
 ופרלו גדקן של הכאשוים כמלאכים ועשו צעוטרם שיפה
 עשו והיא לרעה ומלחנה צעור צצמם שורש מורה רש
 לגדע קרן חותניו הקדושה ולהעמיד דבל טעומאה אוי
 לעינים שכך כואות אח' לאצים שכך שומעות הכואות

יעשה ציטל"כ אכשי לצצ שמוע לי ולא חסירו מלחתי ה'
 ומענה אצותיו וכתיב ולא חסיר מן הדצך אשר יגידו לך
 אפי' על ימין שהוא שמאל זקניך ויאמרו לך ולא תלכו
 צחוקות הגיים אף שלבנך עיניך מכהה יפה הוא גם צזה
 לא צצמ ה' מלשך הוא מחוקהיהם והחחוקו לשומר
 זלעשות את כל דצרי החורה למען יעצ לכס ולצניכס
 לעולם והוא יתצדק יעשה למען שמו לצלתי סח'ל וכדמי
 ישראל יקצ ומללה הארץ דעם אם ה' לעוצדו שכם אחד

ואנו לאחור הכע צמיעטא וזה דרך הנכון לשמה שאין חקוקה צמנו כי ע"ד חשל היום יאחו הרע צמיעט לע"ז שלא יצאו לציח ע"ז(קאהר) ולמחר כמו מזה ויאחו הרע צמיעט שלא יצאו לארנ"על ולמחר גם מזה ויעשו הצרה עם מחללי ש"ק כדי שלא יצאו ליוחר רע היום אומר עשה כך וכו' ועל כל דבר פשע יאמר כי הוא זה מודה צמקלח א"כ הכל כמישור לטהר שרץ מן החורה ועושה גם מלוח מזכי רבים כעכנ לקיים ואכלת וגו' ע"כ כאלו לא מלא חקצ"ם חקנה כ"א אמהה וגו'ועה אמהה מספרי וגו' וע"כ על דור כזה אר"ע חמה אכי אם צדור הזה יקבלו הוכחה אם לריך לומר טול קיסים וצין עייניך כי על המוטל לחאזה שהוצלב כענין חאזה לצו שייך הוכחה משא"כ לאלו לא צלב כ"א צעין פגעס ששגה צדוהא א"כ איך יקבל הוכחה אם יאמר טול קיסים יאמר להיפך טול קורה. כן הוא החייב וצי שאינו עושה כן הוא עתיד ליתן את הדין, והכי דועה למי שלצוט כלי הצנה בגוון ירוק ה"ו רואה על לצו ירוק מה יועילו כל העטעות אחרי כי עיניו ראו זר ועד"ז הצין דרז"ל עס (צ"צ ע"ז) אומר דור ששופט את שופטיו אומר טול קיסים א"ל טול קורה אני הנואה ואמה אינו רואה וכי חשאל א"כ איפה מה פשעו אחרי כי מהדמה צדעהו שכן הוא דרך הנכון ומה גם כי מלא לו מן החורס לטהר שכלו או ומלאו רעים להרע רבים לרעהו והוא אין צידו להכביע א"כ איך חנלא צו אשמה אך שים כה צדצי חכמים איך העלימו השווצחס צלדס עניה וציה צזה שאמרו צלסוכס טול קיסים והענין דוד הונלך זע"א אומר דרך סקר הסר מונני והורחך חכני דרך אמונה צמרחי משפטיך שויהי וסור אין לך אדם שאין לו ספקות צדרכי עבודה ומשצ לש"ס כן או לעשות כן, ואם חנלא צמורה הככע א"כ איך ספק כ"א מי שאינו מצטל דעתו כגד דעת החורה ה"ז מין אך צדצר שאין חנלא חכרע יש פכים לכאן ולכאן כהצ רמז"ן ז"ל צמוז והצצר הקסה מכס אז חקרצון אלי שחלקק עלמך ומל פכיות העה"ז ולקצק רק לרלון עליון צ"ם אז ושומעו, והוא כמו צד"ע (ח"מ סי' ל"ז) כל דיין שיש לו הנאה רחוקה נפלאה פסול לדון, כן אם צלד אחד אמה רואה הנאה לגוף יוחר עלד זה לזה אז לא השפוט צדצר כ"א שוע עלה ומחכס שאין לו כגיעה כזו כלל ואז האמה יורה דרכו לריך לקבל אע"ג שיאמר לו היפך דעהו וכמו ד"מ לדיק הרלשון צריצו וצכל זה פשעומדי' הס כרשעים וכשקצלו הדין הס כלדיקים והו' אם גם מקודס אחר אכי זכאי אחרי שהדין שאינו קובע אומר אמה חייב וקיבל ה"ו לדיק כי שגיאוח מי יצין אך אם לא קיבל ה"ו רשע גמור אע"ג שחישצ צעעכות שהיה לדיק וזה שאמר דוד דרך סקר הסר מונני ומיהיבן החרופה להכלל מדרך סקר הרלשון ותורחך חכני לעשות כחורה אוריחא וקצ"ם חד הוא, ודצר שא"א לי לפשוט מן החורה אז דרך אמונה צמרחי משפטיך שויהי לוקח לי המחלול צמו משפטי' ה' אמה ששס כל הנוגע פסול לדון ולריך לקבל עס צממונה שהוא היפך מן שכלו מן זה השופט צכל אשר יורו צו כן צכל דרכי חורה אע"ג ששכלי אחר היפך דרך אמונה צמרחי אמונה חכמים צמרחי לקבל כאשר אומר על חייב זכאי ושלא לטור ימין ושנאל מה גם אחרי כי אכי הצע"ד הנוגע צלד רחוק וס הסכס אינו כונע כלל כי אם הוא כונע אסור לקבל ממוז הורלח צענין זה וה"ז צכלל עע"ז כגו' (פ"ק דקנה צרין) ואחרי כי זה דיין קו"ח צ"ד אינו כונע לא לו

ולא ע"י צנו או חתנו או קרובו אם אין להם שום נגיעה כ"ש ואהם יש לכם ולנלשיכס כגיעה רחוקה עכ"ס ע"י אהצת שלום או פרכקה וכצוד לו או לקרצו וזה הסרס לך ספקות כאלו דרמוס טול קיסים הנועכצ הרלוח ומס הקיסים מציין עייניך טול הקיסים מציין שכיך הצצר עורנו צין שכיך פכיות עוה"ז אשר גורס קיסס מציין עייניך טול קיסים זה ואח"כ גם אמה צעין יפה הרלח להצמין צין חכלת ללצו וע"כ אין צך האשמה על כי עייניך ראו זכות אחרי כי כלי הצנה אהצה רעים וקרצוים וכיולל מציין עייניך (ואיני אומר שמה עיור צעל מוס כ"א סקר הקיסים סקר מונק ומונה ואז העצה לרלוח) אך אחרי שחדע כי כאלו כלי עיינים צך איך ינלא לצך לשפוע שפוע או לקמוך על שופטים האלו אשר להם כגיעות כאלו והחור' פסלס לך אם גם כנוצה ארזים גצהס קראה אוחס אשירי' צהיכל (עס) אם לא ישמו ידס למו פה לומר פסילנל לך לדינל (כחוצות ק"ה) ועעה (שופטי' י"ז) כי יפלא מונך צצר למשפע צצרי ריצות צשעניך וגו' וקונה ועליח אל הנוקוס אשר יצמר ה' אלקיך גו' ועשיח על פי הדצר אשר יגידו לך מן הנוקוס שהוא אשר יצמר ה' על פי החורה אשר יורוך לא חסור וגו' והלש אשר יעשה צדון וגו' וצערה הרע מישראל וכל העס ישנועו וירלו, **עוד** חצין צצרי חכמים כדצרויות דור ששופט את שופטיו א"א שיקצלו חוכה' אם יאמר טול קיסים יאמרו טול קורה הענין כי דרך האמה דרך החור' הוא שלא לשפוט על השופט כן אומר איזהו חכס הלווד מכל אדם אפילו ונקטן שצקטיים למה כי עדותיך שיהי לי הלא רק אשים לצו אל עדותיך ונקור חורחך ומלי כ"נ"ע על הנודצר אשרי לדור שהגדולים שוועים לקטיים: אם אמה חדצר כחורה אז אקצלו אפילו ונקטן שצקטיים ואם הוא היפך מרכי החורה אז אין משגיחין אפילו צצה קול ואי אמה יתושע צן כון לא חליייתין ליה (חולין קכ"ד) כן דרך חורחיו אך אם האמה נעדרת צדור שופט את שופטיו אז לא יקצלו כי ימלאו די 'קורה כ"ח"ת "קנאה וצכחה "דאשית" ההנשאות) אשר יעשה נשך מנדיל להפך צצרי אלקיס חיים אם גם הדצרים טווצים ונכוחים אך קנאה קו"ח שנאה הקלקל שורה לדחות צקש, וענין זה נשוע צמשל מלך שלח למלחמתו שכי שכי מיל ה' הלליח בצר ועשה מיל, והשכי לא יכול עמוד כי החצברו עליו עד כי כס וצרה לו, ויהי צדך צמלון דרש דרש על חצירו ואמרו לו כי הלליח למצברי וירע לו צלצצו כפלים מופלחו למה ע"י קנא' איש מרעהו אשר חצרו עוד יחצבר צקלונו ויוחר נוח לו אם שומע היה גם כצרו כמורו כס מן האויב ומהי לו חלי נחמה אם גם לו גם לא יסיה, אך זה הדצר רק צאלו השכים אשר על משמחחס יענורו רק צעד כצוד ומנוון, אך צן הונלך אם הוא הלך לקנאת אויב ולא יכול עמוד וצרה על כפשו אז ינוח כל הצצויות שלו וידלג על אציו הונלך על ממשלתו שלא יפול, והיה אם צדך צל לו הנוצצר כי א'מן השכים עשה מיל לגרש את האויב מלד אחר הרי זה לו כמנצח וחחי רוחו כי יצא הישועה מכל מקוס רק שצבוד אציו הונלך לא יגרע לו. כן הדצר הזה מי שעוצד לה' צצחיתה עבד אז רואה חצרו או חס ומלדו עמוד ועשה מיל להליל כצוד ומלכותו י"ח ירע לו צלצו למה לא עשיתי אני, אך לדיקים צחיתה צבים ישמעו וירלו וישמח לצק כי אמה שללחס שואלים זה לזה איה וקוס כצודו וענו ברוך בבור ה' סמקוסו.

ש א ל ה

הגר נא לי איזה רעות מסתעפים כענין קיום התורה
 ע"י לימורי חכמות זרות ער שהתורה גזרה ואמרה ללכת
 בהם אי אתה רשאי לפטור מהם — וגם כפלה ואמרה הרחק
 מעליה ררכיך, וגם כבל רור ורור מנהיגי הרור האמיתיים
 מסרו נפשם כתובחתם להרחיק אנשי רורם מלימורים אלה.

ת ש ו ב ה

אטו מלתא זוטרתא היא מה ראיתא (בזווד
 משפטים) על פסוק ושם אלהים אחרים לא תזכירו. רב
 אמר ושם אלהים רא מאן ריתעסק בספרין אחרני
 מסטרא ראורייתא, לא ישמע על פיך ראסור אפילו לא
 לון ולמילף מינייהו טעמא בש"ב על אורייתא ועל
 (הזוודה) אפשר לפרש כוונת המשך הפסיק לא ישמע ע
 כמו שפירש"י (ריש שלח לך על פי ר' ברשותו שלא עי
 ירו). והיינו שהתורה הזהירה לכל המלמרים ומרביצי
 כרכים שלא יגרמו בהעלמות עיניהם שיזכר שם ע"ז
 שילמדו ויתעסקו התלמידים בלימוד ספרים החיצוני

מעתה מה יענו ומה יאמרו וכמה יצטרקו ליוני
 הגרול אותן הרבנים תופסי ישיבות שפרצה טומאה
 להרכיב התורה עם חיבוק חיק נבריה, כאמור להם א
 אתם עוכרי אלהים אחרים, משום שלא מחיתם בה
 לאותן שאין בירם למחות תעבור הבוס הזה. משום
 להם מיהת לפרסם בפומביה פעמים אין מספר שלי
 אלה מכיאים לירי אפיקורסת וכפירות התורה, ומה
 שאין בח בירי למונעם ולבער הרשעה הזאת, שאז א
 עושים בן, לא היה נעשה התורה בשני תורות. ועי
 מאמינים המון ר' למעט השרירים אשר ככל עיר
 המוכיחים אותם על אלה ואומרים שחיוב להרחיק מל
 אלה בהרחקת ע"ז ובטומאות הנרה. ואי משום שבמ
 ההם הבחורים עוסקים באלו, ומה יעשה הרב אם אין ע
 לו, הלא כפי הנשמע כמה פעמים צווח בכרוביא ע
 ומרשתקו מלומר בן, ואז אומרים ההמון ומכ"ש תלמ
 רניחא להו, ומתוך כך עוכרים ככל עת על אזהרה
 ישמע על פיך, שאתה לא תסבכ ולא תגרום שעל יוך
 טומאה זו בישראל. עיין (מא"ר ח"א כלל י' פרט א'
 כלל י' פרט ג. ח"ג כלל ו' פרט ר'. כלל ח' פרט ר', ב
 פרט א').

(משכיל אל דל ח"ד כלל ד

משום שתורה אמרה לא תעמור על רם ריעך להצילו
 ממון, ומכש"ב מהיזק נפשות, וקו"ח בן בנו של קו"ח
 נשמות שלא ילכו לאכרן ולבאר שחת — ושמעתי זה
 בשנים בשם הקרוש (ר' הרש מזיריטשוב זללה"ה)
 שמלחמות גוג ומגוג יהי שיטריח להסית על לימורי
 ת זרות — ורכר זה יומתק למה שמפרש (השל"ה)
 מחז"ל שיאמר אני אזרווג לפטרונום, היינו שיסית את
 ל להריחם כדרך כזה שלא יהי להם פטרן, משום ע"י
 חכמות זרות באים לכל מיני הריסות קיום התורה

ומשום שסט"א יורעת ורואה שהלך וקרוב הזמן
 בלע השקר ויתגלה האמת, לכן טורחות ככל יכולתו
 יך ימי ממשלתו, ואין לה ררך יותר מזרווח לרפות ירי
 על מקיום תרי"ג אלא ע"י לימורי חכמות זרות, וכזה
 מה יום מיומיים שבעת סט"א טורחות להסית ולהריח
 לימורי חכמות זרות.

(קונטרס לרחק חכמות זרות).

אתה קורא הנעים ירעתי גם ירעתי בעת שתראה רכרי
 אזי יפתוך חטאים האלו כנפשותם עבור להצריק נפשם
 את ררכיהם. ויאמרו לך לא בן הוא אלא טוב לאחוז כזה
 מזה אל תנח ירך ויכול להיות ירא ה' הגם שיש לו יר
 באלה. וללמוד חכמות חיצוניות אין התורה ויראת
 מנגרתו אלא כך ראוי ויפה לנו. מש"ה אני מזהירך
 אני מזהירך בני אל תאכה ואל תלך בדרך אתם.
 כס בחורי חמד אשר ערן נפשכם לא מטומאה תטוף
 י. למען השם חוסו על נפשכם חוסו וסורו נא מאהלי
 שים המסיתים האלו. כי האמת ער לעצמו והמפורסם אין
 ראייה כי אין זה פלפול התלוי בסכרא ובשיקול הרעת.
 ורכר הזה ברור כשמש ויתר שלא תמוט.

כיוצא דק פין דרליית מלוה מלוה משום דברנז עם הדרת מלך - ומתילא נשמת היה רלית עבירה עבירה - ואלו דומה מושפץ העשין הפעירה למרוכין - וסברא זו סברא דלריתחא הוא - וליך שם בשמה שפין מספלין נקאהיר גרלה דלין בו ליסור אלל שרליר וסוד להמיר לרמוק מדבר שנכדו בו פנירה - וכפין דקריל נלויח סמן רמיד כנית שנגה כנית נלסור - ובמקום אחר הלרכתו ולין כלן מקומו :

ועכשיו נכח לפנין שאלנו - הכה לטוב תמיה דמשמט מלשוט הדבר תלוי נחומר הליסור אי המיר כלבילת חזר - ולכן תק הו יסיר נמלה קלה ככחמורא - וכתיב לורח חיים סן חסלם - וכו' - ודרשו הכויל נמיק דק ריש פייש - אמנם כלן פשוט ארי לין כהליכה רק ליסור דרכן ליסור לפרנס שלמו ואלח כיתו נלסור דרכן - אלל נמקום שהמירו כמתיים משום כדי חיו פין כסכהורין דק כיו נחום' שם לפנין הרישה כנשיית לו משום פסידה כפין ליור שפלה בו קקקשים אלל נמקום שלח המירו כפירוש לין נדמין עגירות הכויל כדלית' כפוסקי' - ורלי דמה סריו הרלשויר והלמרוס נלרית פ' שלד ליתר לוטיל מוקלס מפי לפרנס ושהדי-ס ולמלן דמתיי הוא משום דלרס כהול על ממונו רש למוש שיטל לרי ליסור דלריתחא - ומו לכה פמוקא דלסור לכנות דליקה כשנת אפילו אס יסידר כל הוט - ויטקך לנריות - אפינ דכינו הו מלאסה שאלל ואלו ליסור רק מדרבנן וכדליתחא נכס שלד ופייש כנמיא פ' שלד סקיל כתיב כד חירוויס כזה - ומו דלי סיד וסברת מפלתו הותרה כהעטע לפסוק נדמיה כשנת להכות נשן - והס ל' למרי' ולרשע' דלחא ליתמח הכי - והכריס כאלו נמשו מפרני הדור שמחסי על פומם כסכרות כלוס ואלל כנת נדעח ומתן משום כדי חיים - ומענה נתיסם ודי נהם כתיב - והכל סקיני אלל - אלל שקר נסכס - וכדי כיון וקף שדנדרים כאלו יכילו כמם ליסור שנת וירס וריות תולר רדי תורה - ודי י' ה' תקלר לפרנס נהתר - ורמי' - הוליא ללנת כמן ולאמר הדור אחס רלו וכו' - וכיס נדרין שלנו דלית כ' ליסור תורה כתיב - ולכן קריל נלרית ס' תכרו דלרין ליתן ולסור כל ממונו כדי שלח יעבור כנית דהיינו שיעבור נקום ועשה דליתו תלוי' בללו מפרוש אלל אס לרין לעבור נקום ועשה כמבואר מלשון הרלכיד כמנוח כבי שם ס' דלית' דער כפת אפייה לינו לנמרי כמת אלל

לפנין לעבור כשכ זולית או ליט מחוייב לפור כל ממונו - אלל לית אסור לו לפטור - והמשיין שם ירלח דשכ זולית תליא וכיון שגריך ליתן כל ממונו שה' לו מנכר אפינ שפיין יפיו ויטקך לנריות - מכיס דלסור להשחרר או להשכיר עלמו כדי להשכיר נדבר הלסור - דנמנון שה' לו ככר מליט דקלי ספי והששו עליו ספי - פין ריש סרק מי שהשכיר - וסברא שפלה על דעת מפלתו לומר דמשום שלח יטקך לנריות יהא עותר זה ה' סברת יוהנון כן נרשן שהשכיר עלמו לפסל מיכה - וכפין שדרשו כבי דק קיי עשעה זולת כדי שלח יטקך לנריות דסבר דמשום זה עותר להשכיר עלמו לפיו - ובדלוי פיו דהרין יהרג וחי' לא שייך לומר דהו סברת יוהנון כן נרשן להמיר ופי' שהשכיר עלמו רק לשמש למטוב פלים וכפין שפריי' כחומס' ונקדושי' דק כ' פ'ב דנמכר לעקר - וגם שם עשה שלח כרין כדלית' כקדושי' - לו כפי' רשכים שם כבי דסבר כיון שפין כוחנו לעבודה זרה ולא קינלה עליו סבר דשרי לית כ' משום יהרג וחי' פין כשנת דק פ'ב כול קינל עליו ועובר מהלכה לו מירלה - פייש - ופייש כתיב סן - ופי' מסיק דלח הוא הן לחטוב פלים - לו ח' דלח כיון לפיו ולא קינלה עליו אפייה אסור לפרנס עלמו כו - ואפילו לרין פיו לנריות ומוה רלוח להרלכיד כיל :

וצריך כל כר ישראל לנטוח כיה והכועה כיה חסד יסוכנהו ורווח והללה יעמוד לו ממקום אחר ואפילו אס חילל פיו יהא מוטל ברעב הוא ואששו וכניו הכי ככר הנחיל דמחייבים אנו למסור כל מלודינו על זה - וידעתי נס ידעתי שדבר קשה והוא כיסון גדול ותכיל אמרו אל תרין את הנכר עד שתגיע במקומו - וכל יוס דוס אנו מתפללין ואל תביאנו לירי כיסון וכו' - מיהו עשה שהגיע לידו יחוק ויחמנו לכו כיה לפמוד נייסון - וכמו שכמה פעמים עמדו דורות שלפנינו כיסון - וישלח על ה' יהבו והוא יכללנו - וכסרט חזון הוא שדומה למה שלמנו הכויל כמפשה דרעיק (כעירובין דק כ'ה) שרי כנית הליסורין ולא ה' לו מים לנטול ירו לאכילה אמר מוטב שלמות ולא אפטר על דברי חביר ואלפינ שהחוס' הקשו שם וכו' - ותירו שמתיר פיע ה' וקשה מהא דקריל כירד ס' קרין דלסור להחמיר פיע למסור נפשו - ולרין לומר דהשפה היתה לריכה לכן ולכן שרי כנית הליסורין וכל השעה לריכה לכן שמתשין חדות ומשתלין להשכים תורה ומלות מירלח ולהשכיר התורה מתיים אמריה דמי לשעת הדירה אלל דהסם גורו נחחק די - ושעת כנמיה וברמי' מפנירין עם ה' וכניהם אמרי' ומפלתו כ' כח דדמין עליו כקלחך חזור - וכי נס לנרו אמרו ידעו כן ולולת השפה לריכה לכן לפרנס התורה והמלות נלתי מוויסיס כמו שקבלנו מלכותנו - ולהחיל לנתיי אמרנו - וגזו לרין מסירת השש והמלוד כדכתיב ככל נשך וככל מחלך - וס' ירחה :

כל היל כתיבי לריע על שאלנו - אכל נוק הדבר לא הנתי - לפי מכתבו פריכתו פיי לימוד שיפור ומה י' לו ליק להחלל עם הקהל - וכי משום לין מפנירין על המלות לו משום דלסור לעבור עד כיהכריס הלוח כלן מלוה לעבור - ולי משום שהקהל מקפידין כיון שליו רולה לעשות כמפשיס חיים מרלוס בו ליתן לו פריכה - תמתיי ופלה היא כפידי לך ללסר שאלשים הללו יסתרו דכריהן כ מפנה כפיסם אשר רוח הזמן מלמדת ומנפתת זכות וחירות לכל עמין כשזה ולין ללמונה אחת זכות יותר כזה מלמונה אחרת - ודבר זה מרגלל כסומייהו דהני ליכסי - וכוה יתספרו וישללו חירות לישראל ולך יעשו הם כעלמס הוסין זה - שלח ירו לפרנס הליח את המניע לו - יסן דליתו סוכר ועושה כמובס - וכפרס כשרי כלליה הם יודעים שדעת והסכמת מפלתו לינו כדעתם והסכמתם - ומפלתו לינו רולה כקאהיר - וכי מנקשין דווקא שרי חוק ואל יהא מוטב ככרו - ולפיו חקף לא יכל כתיב - וגם לדעתו לא חסידו ישראל להתאכזר כזה ללח נקמחם כלש ירלח ה' לומר תורה - לפי שליו הולך כדרכים - שהם מוטעים לסי - ולף שהם סוכרים שלין כהדשות הכס פון - כי השוחר יסור פקחים - אלל ודלוי ורעין זולת כלמונה כי נס המשה כמו שפשו אלוטיו לין בו חסד אשר חטא - ולך הויא שנעלם שיתאכזרו עליו - והלא כרי ישראל רחמיס כמה לזאת לינוי מנן : ונוודלי משום זה לא יספקו מליחן לו פריכתו כלשר עד הנה :

ויהי לך פיה' הכי לומר לו שאלור עטור מליו ויהו ולא כיוס וילמר כסרהסויא כפי המשלמים לו נמנולו שהדשות הכס פסי מה שנתברר לו פתח - כס אסוריס לנכי ישראל ומליה לו לעבור ליסור חמור לו קל משום פריכתו - אפילו אס יטקך מליה ליק נפ וכו' - לא ימכור הדרך השכר כפריטי ולא יעבור לתו פניות פיד קונו - ולא יחלל כביכתי אלל הקאהיר - ואפילו אס יטקך כרלש השנה וכיהיכ' ליספ לכסר ולינוכיס הסמוכים לו הרמקוס ילחח לרין דרכו - זה יפרסם ולא יטש - אלל יקקש מלח הומדים כרלש שלח יתלו זה כזה - כמה שהוא רשאי ומזה ללמוד שיעור כנית המדרש כמקדמת דלח - ולא יסכרו עליו הרין - לנקום בו יקס - ויהי מוקו ומומון שחם לא ירו ליתן לו את פריכתו פיי לימוד אפייה יעמוד כייסון הוא וכיתו אפילו אס יסכר לחמם - ודי לא יסובו את הכועים עליו כלמת ושלמד חמורי ישראל חזקו וחמלו כיה לקיים ולהחילה דור דור לפרנס התורה והלמונה האמתיות ולחוסם כפדה ולהחילה לנתיי אמרי' - כלשר קבלנו מלכותנו וס' יגמור כפדו וכעד כל הסומדים כפרין דבר החומס כנרכה הדורס שלמו :

שיק מנדעלמוע :

התמימות היא יסוד כל עבודת ה' -
"הקב"ה לא בקש מאברהם אלא שיהי
תמים שנאמר (בראשית יז) "התהלך לפני
יהיה תמים" וכן אמר משה לישראל
(דברים יח ג) תמים תהי עם ה' אלקיך"
- לפני ה' אלקיך אין כתיב כאן, אלא
עם ה' אלקיך, ואם היית תמים - הרי
אתה עם ה' אלקיך, למה שאף הוא תמים
שנאמר בו (שם לג) ויצור תמים פעלו.
התורה תמימה שנאמר (תהילים יט)
תורו ה' תמימה, וישאל תמימים לכן
נאמר אשרי תמימי דרך" (מדרש שו"ט
תהילים קי"ט).

מחולת המחנים

סימן ג'

מומר איסור וצטל ונכה.

שאלת נבונים

שאלתם וזה לשינכם החוקתי בצרכיך ותוקח דברי החכמים וברכת לנו אשר דברי צעלי התלמוד צאונה דומים לדברי השביעה כי הם קצלו החורה איש ופני איש והם היו צעלום קטווכין הנקראים אלקים וגם קצלו הדברי ופני צעלי לשה"ג שהי' תלמידיהם ותלמודי התלמידים והרצה ונהם היו צימי צהנו"ק כגון ר"י בן זכאי ושמואי והכל יבדוהו ויפה הודעת לנו את הדקך נלכה בה אצל כל זה נכון בצרכים שהם דין הורה אצל וזה כוחם בתקנות וכ"ש צוניהגות אשר גח תקנה אינם, היחבן אשר גם ונהג יהי' לו כח גדול זה ואין מוכין אפי' וכת ונרדות על העובר על המנהג אפס צר שונתי' הוא בלצד וישראל כוועט ונוקרין נפש על כוונה ונהגות עד שאוורו ונהג עוקר הלכה הודיעני וזה כח של ונכהים :

תשובה

על אשר שאלתם אם גם ונהג הוא בכלל תקנות חכמים שאסור לצטלו וזה כח של התקנות וכ"ש שאין לפי דעתכם כח לנוכהים, דעו כי דבר זה עפ"י וזה שמוצא צדו"צם הל' ונורים פ"א ה"ב ופורש צחורה שהוא ופורש כן צווקא צאמרו עפ"י החורה אשר יורוך וגו' וז"ל צדו"צם אחר דצרים שלונדו אותם ופני השוועה והם הורה שצעל פה ואחד דצרים שלונדום ופני דעהם צאמת וון הוודות שהחורה נדרשת בהם ונראה צעיניהם שהדבר זה כך הוא ואחד דצרים שעשאוים קייג לחורה ולפי וזה שהשעה לכיכה והם הגזירות והתקנות והוונהגות כל אחד ואחד ואלו השלשה דצרים מלות עשה לשווע לכן והעובר על כל אחד ונהג עובר בלא תעשה הרי הוא אוור עפ"י החורה אשר יורוך אלו התקנות והגזירות והוונהגות שיוכו צהן לצרים כדי לחוק הדת ולתקן העולם ועל הוושפט אשר יאמרו אלו דצרים שלונדו אותן וון הדין צאחת הוודות שהחורה נדרשת צהן ווכל הדבר אשר יגידו לך זו קבלה איש ופני איש ע"כ דברי הר"ו :

ובן כתב ג"כ צדו"צם צפ"צ ונהל' ונורים הלכה צ' וז"ל צ"ד שגזרו גזירה או תקנו תקנה והנהיגו ונהג ופטעו הדבר בכל ישראל ועמד אחריהם צ"ד אחר וצקשו לצטל הדצרים הראשונים ולעקור אותה התקנה או אותה הגזירה או אותה המנהג אינו יכול עד שיסי' גדול וון הראשונים צחכונה וצמוין עכ"ל :

הנה מבואר מכל אלה אשר תקנות חכמים והמנהגות בבלם אחד ישאו ובמשקל אחד הם התקנות והמנהגות ועל כלם נאמר על פי התורה אשר יורוך על כלם נאמר לא תסור ועל כלם נאמר והאיש אשר יעשה בודון לבלתי שמוע אל הכהן ובערת הרע מקרבך וחיוב חנק ונקרא וקן ממרא המבטל מנהג ואע"ג שהעובר על מנהג אינו בר מלקות ולא בר מכות מדרות רק בר שמותי בלבד לא כן המבטל מנהג כי המבטל עוקר הדבר לבלתי שמוע כי גם וקן ממרא אינו חייב על עשיית הדבר רק על ההוראה כי אפי' יעשה או לא יעשה שוה הדבר תמיד אינו חייב רק על ההוראה לבלתי שמוע אל הכהן וזה ביאר הרמ"בם שהוא נאמר בין על דין תורה ובין על תקנת או אפי' על מנהג העושה לבלתי שמוע חר דינא הוא משפטו חרוץ בתורה חייב חנק :

וזו כוח דצריהם צאוורס העובר על דברי חכמים חייב ו העובר צטע נפש לצלתי שמוע ולכן לא כאמר ויי שעצב וכן ונ"ש הוולך ד' אמות בלא נעילה ידים חייב ויחה גם הוולך כלומר הולך הוא כלומר צטע נפש לצלתי שמוע א קטן הזה אם עובר צטע נפש חייב ויחה חנק כצווצור צ ופאיש אשר יעשה לצלתי שמוע אצל ויי שהלך ד' אמות בל אפי' גם צר שנתח אצל הוא סכנה שיצחא ורצים אינם צ זה אצל חלילה לעבור על זה צטע נפש ואז חייב ויחה וו הסיא ואע"ג שחיוצ חנק לא כאמר אלא צזון שהיו צעלי צווקומם ונ"ו חוור האיסור צווקומו עומד שהוא איסור חנק לשה"ג והנה הערכי הרצ הגדול ונ"ה ושה שיק כי אצ' יע"א שנוכל שייצב דצרי הלמ"ו צהל' ונורים שהוא הוא כל צזה דדעת צדו"צם דדוקא צעובר צטע נפש חייב ושוים ל צולת זה דחייבו צלתי שט נפש נקרא רק איסור דר

בזה יש לייצב קתינת הש"ע שצבי רל"ט פסק דהנשבע דרצבן אין השצועה חלה וצבי רל"ו פסק בהר"ן על דבר שאינו מפורש צחורה חלה השצועה וושמוע דכ"ט ש איסור דרצבן וכ"כ ש"ך ק"ק כ' ולפי"ו א"ש ד"ל צבי רל"ו לעצור כלומר צטע נפש וזה מפורש צחורה משא"כ צבי רל"ו חלה על איסור שאינו מפורש כלומר לא צטע נפש לעקור לצורך השעה חלה השצועה דזה ווקרי רק דרצבן וא"ש

והנה עכ"פ העיבר צטע נפש אפי' רק על תקנה או א צעלומא וצוצור צדו"צם שהוא לאו דלא תסור ו העיר הרצ הגדול הכ"ל שנראה דעת רש"י צקוכה חולק ש להרמ"ם תקנה ונכה חד דינא היא והרי רש"י כתב צ צבי ערצה וכחצ שם וז"ל ונהג הנהיגו את העם ולא תקנו ויי' ללא צעי' צרכה לדיכא למימר ולונו דאפי' בכלל ל עכ"ל רש"י הנה וזה לכאורה וצוצור שוניהג אינו בכלל וכן הביא הרצ הג' הכ"ל ראי' וננו' נדרים דף י"ד דלא איסור הוי רק כל יחל מדרצבן ע"ש וצפסקים דף נ"א א חטוס חורת אורך ותווה הרצ הכ"ל על צדו"צם וצאוונ דעת רש"י וצו"צם לדעת אחת כוורו דהנה כריבין אנה נקרא ונהג ונה נקראת תקנה והנה זה וצוצור צרש"י ונהג הנהיגו את העם ולא תקנו להם וצוצור שוניהג הנהיגו את עם ד' לדבר הזה לעשות אותו צלתי שיי ושיצת צ"ד או תקנה ודבר הזה הולך ונחפשת ונעיר לשצט עד שפטעו הדבר בכל ישראל וזה נקרא י"ע שני היה מוכין צ"ד על זה כי לפעמים ידעו ולפעמים לא ידעו אצותינו אשר כל וקוס שלא ידעו עשו י"ע שני ונקרא תקנה על זה היה ישיבת צ"ד וגזרו ותקנו צפעס אחת לכל הדבר לכל צ"ד וצ"ד ולכל צטע ושצט וקצלו דצריהם ונע ויי' גדול צין ונהג לתקנה צענין לא תסור כי על תקני הדבר והצ"ד שלחו הדבר ההוא לכנסת ישראל ונחבל ויי צישראל וניד אית צי' לא תסור ולאונס לא כן המנהג צ אצל הוא הולך ונחפשת שנה אחר שנה ונעיר לעיר ונע ש אחר דוג עד שנתקבל צישראל וכבר וצוצור צדו"צם ש תסור אפי' כ נחפשת צישראל א"כ ותחילה אין צו לא תצ שקצלו אותו ונהגו צו איסור אין להם לאו דלא תסור כ

מחולת המתנים סי' ג

וא"ת הלל כולו חייב הוא זכאי ואיזה זכות ימלא להם חני אונם
 זכות שזקן מונחל אינו חייב חל"כ הגיע להוראה וללו לא
 להוראה ואונם לפי דעתם שהגיעו להוראה חייבים חנק בלתי
 והגם שהעושה ונלחכה צ"ע ראשון אינו חייב ויחה משל"כ ה
 מכה י"ע שני צטט נפש צר ויחה הוא ולחכי כל אלה וכי ח"ו
 לוכי טעחה חייב חנק הלל כבר נחצטלו דיני נפשות כעת של
 קמויכין עד ביחה אל"י אצל האדם וחויב לצרר כל איסור ואיסור
 חונק י"ע צו למען ידע להזהר ומצנו ואין צוה ומפריז על ונדחו כלל
 ועב"פ מבואר מן כל מ"ש אשר לכ"ע אין חילוק בין איסור דאורי"י או
 או מנהג כל העוקר ומבטל איזה דבר שנחפשט בישראל ונתקב
 אם עושה כן בשט נפש הוא עובר על איסור עשה ול"ה ואם הוא
 שהגיע להוראה נקרא וקן ממרא אפי' החולק על מנהג בעלמא:
 וכל מנהגי ישראל והחקנות אשר נתקבלו בישראל אין אנחנו צריכי
 להם שום טעם כי אנחנו עתה צריכי לקבלם בלתי נדע טעמם
 אנחנו יכולין לבטל דברי ב"ד חבירונו חכמים הקודמים כי אין אנחנו אפי'
 חברים להם כי הם היו סמויין ונקראו אלקים ואנחנו חלמידים קטני
 החקנות והמנהגות הם בחינת ובר בחינת דודיך בקמץ בבחינת זכר שאי
 על דבר אחר וכן החקנות ומנהגות עומדים בפ"ע ודאורי"י כמו שאר מ"
 דאורי"י ודודיך טובים המה:

בישראל הלל חיה צ"י כל יחל דרצנן או אל תעוץ תורת חונק וסן
 דצרי הגמ' בדרכים דצ"ים המותר' כלומר שהם מותר' ולא נחפשטו
 יחל ורק אמרים כהגו צו איסור לית צ"י רק כל יחל דרצנן אמנם
 הש"ס לדצרי הרמ"צם אשר אחר שנחפשטו בישראל חיה צוה לא
 והש"ס בדרכים אמנם חיי"י דצדדים המותרים לא צונתה וסייג
 שטו בישראל והלילה לקרא ל"ע שני שהז"ב מנהג דצריס
 רים חלילה ומלילה חלה וצוהר שהש"ס חיי"י מנהג שלל סיה רק
 הסוף צוה רק כל יחל איכא ולא לא חסור אמנם אחר שנחפשטו
 ג"י לא חסור ואונם וודה הרמ"צם אשר אפי' אחר שנחפשטו אין
 לומר ולונו על המנהג כי ו"ו הלל צטעח הלוי דהיינו צהחלה
 שהוא הוא הלוי טרם טעמד הדבר דור אחר דור לא הי' צו רק
 ל דרצנן לאותן שנכתבו ויפה כתב רש"י דלא שייך לומר ולונו דאפי'
 קור לית צ"י כלומר צטעח הלוי לא היה צו לא חסור ולא כוכל
 ולונו ומש"כ חקנה היא צוה על פי לוח צ"ד ונחחלה צפעס אחת
 כל ישראל וניד צטעח הלוי ונחחיל לא חסור ושייך לומר ולונו
 כ מנהג אינו ונחחיל צפ"א וצטעח ההחחלה ח"ן צו לא חסור אצל
 רש"י לרמ"צם שאחר שנפשטו בישראל צין חקנה או ונכה דינס
 יכולהו חיה צוה לא חסור דאורי"י והעובר צטט נפש לצלתי שמוע
 הי' צונו לשה"ג חייב חנק — ונ"ו אין מצרכין עליו ולונו יען
 ההחחלה לא הי' צו לזוי כלל יען אז לא הי' צו לא חסור רק כל
 דרצנן. פן תפוס עלי לומר שאכתי ופריז על הודה לאמר אשר
 ול ונכה הוא איסור חנק ואם הי' צונו לשה"ג היו ונחחיל אחת
 אפשר להנלל זה מנהג הלל הרמ"צם צוה' ונחחיל העלה שאינו
 חנק זולת אם יש דצד הפלוגתא ההיא לך המושך לדי חייב כרת
 שיחלוק ויחיי חונק צטעח דרצנן וצוה יש לך המושך לדי חייב
 דהנחקש צו אשה לדצרי זקן ונחחיל וקודשת ולדין אינה וקודשת
 יפכא שייסוף על טעוה דרצנן אשר לדצרי' אינה וקודשת ולדין
 שט משל"כ צבוכה ולולב וסופר וכדומה ח"ן צו לך כרת ופגור
 זה איכה אכתי ופריז על הודה לומר אפי' מנהג חייב חנק חונק
 חמי ידי הלל ציינוי חיה זה עומדו אכתי אשר לפי דעתם
 חכונים ועומדים על משמרת הדת וצאו צחוק יד לצטל חת י"ע
 ומה הוא י"ע שני הלל הוא ונכה ונעחה הכי ספק הוא אללנו
 חלו הי' חלו ציינוי נשכח הגזית שלל הי' חונקין אחסם צחנק על
 ח"ן חונקינו הקדושה שהרי יש צ"ע שכי לך המושך לדי כרת כגון
 דש אשה צ"ע אחרון של פסח לדעת הזקן ונחחיל וקודשת ולדין
 וקודשת ולא מצעי' דבר שאינו מחקיים שאינו טוה פדעוה צמד
 ישראל שח"א להציאו לשם ועיי' צוה הפלשול צוה"ע וחלל אפי'
 חן להחיל פלפולח ואם אפילו אפשר להציאו שם כן זה לא יועיל
 הסוץ הוא חסור אפי' לצני ארץ ישראל שהרי איסור החונק
 צעצירה הצעלים והרי הצעלים הי' צח"ל ועשו צו איסור ואסור
 לכל העולם ועיי' צוה צפ"רנו צקי' חמו' צשו"ת פ"י ונאמר צהנאה
 וח"כ יש צו לך הוציא לדי כרת והמצטיל י"ע שכי צח"ל צונו
 לשה"ג הי' חונקים אחוה בלתי ספק:

זה לשון הדברי מלכיאל (חלק ה' סי' י"ח)

ועוד יש להעיר בזה אשר החלונות לעז"נ יעשו גבוהים מקומת איש כד
יבאו המתפללים בצד צפון לידי מכשול הסתכלות בנשים: ויצא שכתב
להתפלל בציבור בהפסד עבירה חמורה זו. ובעו"ה בכמה בתי כנסיות נכשלי
ואם א"א לעשות החלונות גבוהים מקומת איש. אזי חלילה לבנות בא
וחלילה לירא ד' לקחת חלק בזה. וע' סוכה (דף נ"ג) שהשתדלו לעשות
בזה להרחיק תערובות אנשים ונשים בביהמ"ק. ואף שגם כשיגבדו החלונות
לעמוד על ספסל ולהסתכל. לא תישינו לזה כי יבא בפני רבים לעשות כ
גם כשהנשים למעלה יוכלו האנשים להסתכל. ובכ"ז לא חשו חז"ל לזה כפוס
וכן המנהג בכל תפוצות ישראל. והיינו משום שזה יעשה רק רשע גמור ל
בכוונה ובפרט בביהמ"ק. וגם כי יהא נתפס כגנב כי הכל ירגישו בו. אבל
החלון בכותל במקום שהוא עומד שם יבוא לידי הסתכלות ואיש לא ידג
עכ"ל דברי מלכיאל.

תשובת כ"ק מרן הגה"ק מפאטמאר

וזה יותר ממאה ושלישים שנה, בשנת תקע"ט, התחילו הפורצים במדינת אשכנז לעשות שינויים בביהכנ"ס כמו בעמידת הבימה וכדומה. והי' זה בימי הגאונים האדירים הרעק"א והחת"ס זלה"ה ושאר גדולי ארץ עמידי העולם, וכולם צווחו ככרוכי' בחומר האיסור כי נורא הוא לעשות איזה שינויים בביהכנ"ס ממה שהי' מקדמת דנא, ותשובה אחת מעניינים אלו נרפסה בשו"ת חת"ס חלק ששי סי' פ"ו והאריך בפרטי איזה עניינים של מנהגי ביהכנ"ס שכולם ממקור קדוש יהלכו ואין להם היתר וסיים שאף אם אמור יאמר שאם לא נתיר להם איכא למיחוש להמדת דת ד"ל לא חשו חכז"ל לזה אלא חששו שישארו באמונת ישראל ויבנו במה לעצמם ואתי לאמשוכי ישראל בתדירו כצדוק וביתוס בימי חכמי המשנה וענן ושאל בימי הגאונים ואין אחריותן עלינו. והראה מקום לברכות ס"ג יעיי"ש. ובמק"א הבאתי עוד ראיות לדבריו ושוב יצא לאור שני חיבורים מא' מגדולי תלמידי החת"ס זלה"ה ס' מחולת המחנים וס' הד תבור והאריך מאד בבירור הענין של תוקף האיסור לעשות איזה שינויים בביהכנ"ס מהמנהג שנתפשט בישראל מימים קדמונים אף בדבר שאין לו טעם. ובהר תבור סי' א' מביא כי מאות מכתבים באו מכל גדולי ישראל מכל ארץ הקדושה וכל מדינות רוס' וליטא ומדינת פולין ואונגאדין שאסרו זאת בלתי הפוגות.

והנה גם המתפרצים אז לעשות שינויים בביהכנ"ס לא עלה אז על דעתם לעשות שינוי כזה שתהי' המחיצה באופן שיוכל להיות הסתכלות מהאנשים על הנשים. שזה ודאי אסור מדינא דבגמ' בלי ספק, ולא העיזו פניהם כ"כ, אמנם כחמשים שנה אח"כ בשנת תרכ"ו, הגיעה הפירצה עד ככה שהפורצים התחילו לעשות מחיצות כאלו, ולזה בהפס"ד שנדפס בשנת תרכ"ו שחתום עליו יותר משבעים גאונים וצדיקים, ובס' לב העברי ח"ש ועוד בכמה ספרים שנתפשטו אז העתיקו פס"ד זה אות באות, וכתבו שם ס' סעיפים ממנהגי ביהכנ"ס, ובסעיף ה' כתבו: אסור לעשות מחיצה המבדלת בין עזרת נשים ואנשים, רק באופן אשר לא יוכלו להסתכל אנשים בנשים, רק יעשו כנהוג סימי קדם, וכן אם כבר נעשה לא יכנסו בה, וסיימו לבסוף ח"ל: ואלו בתי כנסיות אשר כתבנו שאסור ליכנס בתוכם, אין חילוק בין שאר ימים לשבת ור"ה ויוה"כ, ואף אם צריך להתפלל עי"ז ביחיד ביחידות, והאריכו עוד אח"כ לבאר שזה חמור יותר מכל איסורין שבתורה, יעיי"ש בנועם דבריהם, ואח"כ חתמו עי"ז גם רבותינו הקדושים מצאנו ומזידיטשוב וצוקלה"ה, ולמען חיבת הקודש אעתיק לשונם, וז"ל מרן הקדוש בעל דברי חיים זלה"ה מצאנו: כל הדברים הנ"ל אסורים המה עפ"י השו"ע והפוסקים ואסור לשנות שום מנהג ישראל בבנין ביהכנ"ס או באיזה נימוס ומנהג המקובל מאבותינו ומדורות הראשונים, והמשנה ידו על התחנות, וחתם שמו הקדוש, וכן כתב אח"כ מרן הקדוש מהרי"א זלה"ה מזידיטשוב, וז"ל: הנני באתי כיהודא ועוד לקרא ליתן תוקף לתורה הק' דת ישראל שיקוים ואסור לשנות ולנטות מדרך התורה הנמסר לנו ממעמד הד סיני וממנהג אבותינו התנאים והאמוראים הק' כמבואר לעיל בחתימות הרבנים וכל השומע ינעם, וחתם שמו הקדוש, הנה מפורש בדבריהם שכ"ז אסור עפ"י השו"ע והפוסקים ואין זה איסור חדש ומאן ספין ברור הזה לחלוק על האריות האלה, ואף אם יתקבצו כל דורינו זה אין בכחינו להכריע אף צפורן אחת מהם ואמרו חכז"ל אם הראשונים כמלאכים וכו', אנו כחמורים, אבל אנחנו אין אנו אפי' כצפדני החמורים לגבי הראשונים כמלאכים אך אלו היינו עומדים על המשמר שלא לשנות עכ"פ מדרכיהם וממנהגיהם הקודמים לא היינו מגיעים לירידה נוראה כזאת אף בעיקבא דמשיחא ד"ל.

הוראת הנצי"ב מוואלוזין

מכת"י בנו הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל

"לזכרון מה שהזהירני וצוה עלי מר אבא הגאון זצלה"ה
הב"מ, קודם פטירתו, על דבר שמסר נפשו על ענין ישיבה
דוואלחין, שלא להכניס לתוכה שום לימוד מלמודי חול,
ולסיבה זו נסגרה הישיבה, ומזה נהלה מחליו, אשר לא
עמד ממנה, וצוה לי באזהרה שלא להסכים בשום אופן
וללא שום הוראת היתר שבעולם, ואמר שהקב"ה רמז כל
זה בתורה שאמר, "להבדיל בין הקודש ובין החול", היינו
שכל עניני חול המתערבים בקודש לא די שאין עניני
לימודי חול מקבלים קדושה, אלא אף זו שעניני לימודי
קודש מתקלקלים מהם, ע"כ לא ירע לך, בני, מה שענין
זה גרם לי לצאת מן העולם ולהסגיר הישיבה, כי כדאי הוא
הענין הגדול הזה, למסור נפשי עליו.

כדברים האלה דבר אלי ביום ג' כ"ו מנחם-אב שנת

תרנ"ב בווארשא."

ביום ג' לחודש תשרי תרע"ג נתבקש רבינו לישיבה של
מעלה, ומפני המקטרגים אושר כתב ידו ע"י הבד"צ, ובו הם
מדגישים שכתב יד הרב הוא:

נתברר לנו הבד"צ הח"מ כת"י הגאון הצדיק ר' חיים
בערלין ז"ל, שזהו כת"י ממש, ואשרנוהו וקיימנוהו כדחזי.

וע"ד האמו"צ בעה"ח ז' טבת שנת העת"ר

הבד"צ עה"ק ירושלים ת"ו

נאום משה נחום וואלענשטין

נאום צבי פסח פראנק

נאום חיים מענדיל בהרא"ש ז"ל

תקנות שנעשו ונתקבלו באסיפת
ראשי ומנהלי הישיבות
עפ"י דעת מרן החפץ חיים ובהסכמת כל
הרמ"ם ומנהלי הישיבות
בהאסיפה שהיתה בראדין בימי כ"ח-כ"ט
תשרי שנת תרצ"א לפ"ק.

- (א) להתחזק ביתר שאת בשקידת התורה ולימוד המוסר ויר"א.
- (ב) להזהר בעניני הדיבור שלא יהי' אצלם הסקרה. והעצה לזה היא ע"י לימוד ההלכות השייכות לזה כמו ס' חפץ חיים ושמירת הלשון.
- (ג) ביותר צריך לשים לב להזהר מהדברים הגורמים לחילול השם.
- (ד) לסדר בכל ישיבה וישיבה חבורות ולכל חבורה יהי' מזכיר לפקח ולהשגיח על כל בני חבורה שלו ע"ד שקידתם בתורה והנהגתם ביר"א.
- (ה) שלא להניח את בני הישיבה ללמוד לימודי חול זולת לימוד תורה"ק ויראת שמו ית' כדאיתא בתדב"א (פ' כ"ג) שכרתו אבותינו ברית במצרים שלא ללמוד לשון מצרים מפני דרכי עכו"ם שבהן ור"ל בספרות שלהם). וכמו כן בימינו מעורב בספרותם דעות זרות וספורי עגבים.
- (ו) שלא לחניח בשום אופן לקרוא בסי' מינות או ליצנות וניבול פה. וכה"ג אסור לקרות בעתונים אשר נמצא בהם דברי תועבה הנ"ל.
- (ז) כל מי שעוסק בקריאת ספרי מינים אסור להשהותו בישיבה.

ב"ה

שמועה שמענו שיצאו אנשים לפרוץ גדרן של גאוני קדמאי צדיקי יסודי העולם ואמרו להכניס למודי חול בישיבות הקדושות.
כידוע ג' שרתן של הישיבות הוא לגדל גדולי תורה אשר יראת ד' היא אוצרם, מעוטרים במדות טובות ובהנהגה ישרה וללא שום תערובת למודי חול ח"ו.
והנה אך למותר לבאר חומר הדבר כאשר ידוע ומפורסם למדי דעת גדולי הדור בארץ ובחול מקדמת דנא אשר הזהירו בדברים חוצבים להבות אש לא להכניס זמורת זר בכרם הישיבות הקדושות ולא להלכד ברשת ההשכלה האוכלת מנפש ועד בשר. אך כאשר בזמן האחרון ישנם כאלה אשר נפתו לעצת היוצר הרע להכניס למודי בית-ספר תיכון בישיבות.
על כן באנו באזהרה גדולה להרים מכשול מעט ה' ולהודיע כי דבר זה טומן בחובו סכנת חורבן והרס לשארית פליטת תורתנו בארץ הקודש וחלילה חלילה לפתוח פתח ולהכניס בישיבות לימודים תיכוניים.
ואליכם אחינו בני ישראל זרע קודש אברהם יצחק ויעקב, שדברנו תורתנו הקדושה חביבים עליכם - נקרא בקול גדול

אל תפרצו פרץ בחומת החנוך הקודש של בניכם ואל תשנו את הגבולות שגבלו לנו הראשונים

כמלאכים,

מסרו את בניכם לוישיבות הממשיכות בעבותות-אהבה את מכורת הישיבות בישראל בלא כחל ובלא שרק, אל תעדיפו את הברק של חיי-שעה על פני אור עולם של חיי-עולם.
ושומע לדברינו ישכון בטח ויזכה לראות מהרה בהרמת קרן תורתנו הקדושה בביאת גוא"ל בבי"א.

וע"ז באנו עה"ח חודש סבת הא שתא תשכ"א לפ"ק בעירנו הקדושה ירושלים ת"ו.

דוב בעריש וויידענפעלד   יחזקאל אברמסקי   אליעזר יהודא פינקל
יחזקאל סרני   יעקב ישראל קניבסקי

כאשר האדם משתדל לתמוך ביד האמת,
ויעזור אחריה ויתעורר בדבריה, והופיע אורו לעיני
בני עמו, ויחזק ידי אנשי האמת ונשא ראשם, וכתות
השקר ישפילון יגיען עד עפר, הנה אלה דרכי קדוש
ה' והוד והדר לאמנתו ועבודתו בעולם, ועוז
ותפארת במקדש תורתו. על כן בהרבות פעליו
לקדש את ה' ולעודד האמת להכין אותו ולטעדו,
ונסלח לו מעון החלול עם התשובה בשומו האמת
לעומת אשמת החלול, מדת תשובתו נגד מדת
משובתו. זה ביאור „בחסד ואמת יכופר עון“.

רבינו יונה בשער הראשון